49րդ ՏԱՐԻ Թիւ 1209 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 6/19 ՅՈՒՆԻՍ 1905 15 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1323 — 6 ՀԱԶԻՐԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيه يومى وسياسى غزته‌در
صاحب امتيازى : اوهانس قربه
اداره‌خانه‌سى بابعالى جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ն ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Նկատելով որ մեր շուկան մը վաճառու եւ որբանոց-վարժարաններու մօտ ճեռագործութիւններ հաստատելու ձեռնարկներ կ'ըլլան Երկրին մէջ, եւ մանաւանդ նկատելով որ Կայսրութեան ամբողջ երկիրներուն մէջ մեծ խնամք կը տարուի ճեռագործութիւնը ընդհանրացնելու, ուստի կը հրատարակենք խիստ հրահանգիչ ու գործնական յօդուած մը՝ մետաքսի մանարաններ հաստատելու պայմաններուն նկատմամբ, զոր գրած է ծանօթ մասնագէտ մը։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՄԱՆԱՐԱՆՆԵՐԸ

Մանարանատէր ըլլալ ուզողը նախ և առաջ 1-1500 ոսկիի չափ դրամ մը անպատճառ ունենալու է, ինչպէս նաեւ բաւական պաշար մը չերամարուծութեան վրայ, կամ քանի մը տարի «մուքէրրէրճի»ութիւնով զբաղած ըլլալու է, լաւը գէշէն որոշելու և իր համեմատական գնոյն առնելու համար։

Այս պայմանները քիչ ու շատ լրացնող մը կրնայ մանարան մը չինել մետաքս արտադրելու համար։ Ասոր համար երեք առաջին պայման կը դնեմ.

1. Մանարանը խոզակ արտադրող կեդրոնի մը մօտ շինուելու է, որպէս զի խոզակի գնման զբաղած առեն մանարանատէրը իր աչքը մանարանին վրայէն չառնէ, գնուած խոզակը քիչ ծախքով մանարան փոխադրէ և որ ամէնէն կարեւորն է՝ խոզակը արտադրող գիւղացին է որ ընդհանրապէս իր խոզակի բեռը ծախելէ ետքը մանարան կուգայ և գործաւորուհի կ'ըլլայ, և հետեւաբար դիւրութեամբ կրնայ տեղւոյն վրայ գործաւորուհի պէտքը լրացնել։

2. Տեղը ընդարձակ, դիրքը բաց բաւականի բարձր ու օդաւոր ըլլալու է, որովհետեւ 40-60 ճախարակնոց մանարան մը, չըսենք գիտութեան ամէն կատարելութիւններով օժտուած, գոնէ միջակ կերպով և իր մեքենական ու ուրիշ ամէն պէտքերը գոհացնող յարակից շէնքերովը առ նուազն 500-600 կանգուն տեղւոյ պէտք ունի։ Աւելցուցէք ասոր վրայ անհրաժեշտ փայտի պատրաստ մթերքի մը համար պէտք եղած տեղը, և մանաւանդ խոզակատան տեղը, որ ո՛րչափ մեծ, ո՛րչափ բարձր ու օդաւոր ըլլայ, այնչափ աւելի օգտակար կ'ըլլայ։ Որովհետեւ թաց գնուած խոզակը փռուելով և չորնալով է որ աւելի լաւ և չհոտելու կերպով կը քաշուի, ամէն գնուած խոզակ նոյնհետայն չքաշուելուն, կեցած տեղը կ'աւրուի և իր լաւ յատկութիւններէն մեծ մասը վրայ տալէ զատ, իր իսկական արժէքէն ալ շատ բան կը կորսնցնէ ու կ'ըլլայ déchet. Հետեւաբար թաց խոզակը ընդարձակ ու օդաւէտ սենեակներու մէջ կը փռեն և օդին յարատեւ փոփոխման և գործաւորուհեաց անմիջական հսկողութեամբն ու տեղափոխութեամբը կը չորցնեն։

3. Անուշ և մաքուր ջուրի մը մօտ շինուելու է և կամ գոնէ ունեցած հորին ջուրը անուշ և մաքուր ըլլալու է. որովհետեւ այդ մաքուր ու անուշ ջուրն է որ քաշուած մետաքսին տեսակը կ'ազնուացնէ, գոյնը շատ աւելի փայլուն կ'ընէ, և մանաւանդ անոր առաձգականութիւն մը կուտայ. ասով արտադրուած մետաքսը իր յարգը կ'առնէ և Օսմանեան կամ բուն Պրուսական անուան արժանի մետաքս մը կ'ըլլայ։ Այս 3 մասնաւոր յատկութեանց կը պարտի Օսմանեան մետաքսը իր համբաւը, և անոնց շնորհիւ ուրիշ մետաքսներուն մէջ առաջնակարգ դիրք գրաւած է։

Ընդունինք թէ մանարանը քիչ ու շատ այս պայմաններով շինուած է։ Կը մնայ գործաւորուհիներու և տիրէքթօրի խնդիրը որ ամէնէն դժուարն է։ «Աշխատելու է որ վարձուած գործաւորուհիներուն 10էն մէկը գոնէ վարժ, ձեռքը մաքուր ու շուտ գործող, աչալուրջ ըլլայ և գող չըլլայ։ Տիրէքթօրը արհեստէն ըլլայ, դպրոցէ մը վկայուած ու ձեռքը բարի վարուց վկայական մը ունենայ. 4-5 տարի մը ուրիշ մանարանի մը մէջ աշխատած, մանարան մը բարւոք վարելու ամէն գաղտնիքներու տէր, մետաքսին բնախօսական յատկութեանց տեղեակ և երկաթագործ ալ ըլլայ, մինչեւ երկաթ վազվռտելու համար, աչքը բաց և միանգամայն հեռատես՝ տեսնելու համար հեռուէն բանւորուհիին ըրած թերութիւնները։ Տիրէքթօրէ մը առաջին խնդրուած բանն է ապսպրուած titreն (տեսակ) քաշել տալ գործաւորուհիներուն։ Ասոր համար իր ամբարած գիտութեան ու փորձառութեան ամէն գաղտնիքները թափելու է այդ բանին հասնելու համար. առանց որոշ ու միօրինակ titreի մետաքս մը կուտ մը չարժեր։ Ցաճախ գործածուած ջուրը մաքրել տալու է և դեռ շատ մը արհեստական մանրամասնութեանց տեղեակ ըլլալու է. մասնաւորաբար յանձնարարելի է որ կարժերուն վրայ պլլուած մետաքսները վառարանով մը չորցուին և իրար քսքսուին, որպէս զի gommure չունենան, թերութիւն մը որ չափազանց վարկաբեկ կ'ընէ մետաքսը։ Այս քիչ ու շատ ընդհանուր յատկութիւնները իր վրայ չունեցող տիրէքթօրը իսպառ մերժելի է։

Մանարան մը ամբողջ չըլլար եթէ իր անմիջական քովը գտնուող խոզակատան կից étouffoir (խղդարան) մը չունենայ։ Մեր մանարանատարք շատ նախնական կերպով մը կը խեղդեն խոզակին մէջի որդը. շատ անգամ քիչ մը երկար կը ձգեն խոզակը էթիւվին մէջ, այնպէս որ խոզակը կը կորսնցնէ իր լաւ յատկութիւններէն մեծ մասը։ Երբեմն ալ սովորականէն քիչ առեն կը թողուն և այս անգամ ալ որդը ամբողջովին սատկած չըլլար, քիչ վերջը թիթեռ կ'ըլլայ, խոզակը կը ծակէ և անկէց վնասներ առաջ կուգան։ Իտալական տեսակ մը էթիւվ կայ, որ շատ ընդհանրացած է Եւրոպայի և Ամերիկայի կողմերը, որ թէ՛ շատ և թէ լաւ կը խեղդէ որդը ինչ որ ամէնէն կարեւորն է, անմիջապէս ալ խոզակը կը չորցնէ, դիւրութիւն մը որմէ կրկնապէս կը շահէր մանարանատէրը, մանաւանդ եթէ տեղւոյ խնայողութիւն ընել կ'ուզէր. փոխանակ ընդարձակ ու մեծ խոզակատուն մը շինելու, պզտիկով մ'ալ կը գոհանար, քանի որ խոզակը չորցած է և իրարու վրայ դիզելէն առաջ գալիք կարգ մը անպատեհութեանց առաջքը առնուած է։ Արդէն այդ մեքենան այնչափ շուտ իր գործը կը կատարէ որ զայն ունեցող մը վարձքով ալ կրնայ ուրիշներուն խոզակը խեղդել ու չորցնել։

Մանարանատէր մը պարտական է անպատճառ վստահելի վաճառական մը գտնել, որուն պէտք է միշտ դիմէ դրամի պակասը հոգալու, անկէ քաղելու համար Եւրոպայի ու տեղւոյս հրապարակին խոզակի ու մետաքսի գինը, ունենալիք ելեւէջները, հաւանական անկման վախը ու բարձրացման մը յոյսը, և ինչ որ առ հասարակ մանարանատէր մը պէտք է որ գիտնայ իր մանարանը լաւ կերպով վարելու համար։

Վաճառականը որ քու խոզակդ պիտի գնէ, և դրամապէս օգնութեան պիտի հասնի քեզ, պէտք է վերահասու ըլլայ մանարանիդ իսկական վիճակին։ Հետեւեալ պայմաններն ալ ուշադրութեամբ գործադրելու ես։ Վաճառականին՝ քու տալիք նուազագոյն տոկոսէդ և յանձնարարողչէքէդ զատ, անոր քեզ տուած դրամին և քու ունեցածիդ փոխարէն միայն խոզակ պիտի գնես։ Խոզակին ընտիրը պիտի գնես և այն ալ իր ցուցնելիք գիներով միայն. զայն խալոյն պիտի ապահովագրես լաւ ընկերութեան մը (աւելորդ է ըսել թէ մանարանդ իր յարակից շէնքերով արդէն ապահովագրած ես), խոզակդ լաւ պիտի պահպանես, վարժ գործաւորուհիներու ձեռքով քաշել պիտի տաս զայն, և մասնաւորաբար հոգ պիտի տանիս անկէ լաւ մետաքս մը արտադրելու, քաշած մետաքսդ քու իսկ շահուդ համար միայն վաճառականիդ պիտի ղրկես որ միշտ շահդ աչքին առջեւ ունենալով, եթէ յարմար դատէ՝ հոս հրապարակին վրայ օրուան ամենաբարձր գնովը պիտի ծախէ, եթէ ոչ Եւրոպայի մետաքսի վաճառման կարեւոր կեդրոններէն մին պիտի ղրկէ քու հաշուոյդ լաւագոյն գնով մը ծախուելու համար։

Պէտք է զգուշանալ այն վաճառականներէն և մանաւանդ հրապարակին վրայ երեւցող նորեկ ու անկոչ վաճառականներէն որոնց կարծեցեալ վարկերը և գործէ հասկցողները (?) գործի կը խառնուին և իրենց անձնական շահուն համար (գիտնալով կամ չգիտնալով և կամ աւելի դիտմամբ) թէ՛ մանարանատէրները կը կործանեն և թէ իրենց տէրերը անհաշիւ վնասներու կ'ենթարկեն։

Վաճառման մէջ ալ խիստ զգոյշ գտնուելու է։ Վերջին օրերը՝ որոնց միջոցին ամենասաստկացեալ չերամները կ'սկսին խոզակը կապել, օդերը քիչ մը տաք կամ փոթորկալից կ'ըլլան և կամ սովորականէն քիչ մը աւելի գոլ կ'երթան. չերամատէրները այս պարագան իրենց ի նպաստ շահագործելու համար կ'սկսին սուտ տարաձայնութիւններ հրապարակել խոզակին յաջողութեան կամ գէշութեան վրայ։

Այս շրջանէն ալ մէկ քանի օր ետք անհաշ քաղաքին Միզանը կը բացուի և չորս կողմէ կանխահաս խոզակները ծայր կուտան որոնք տեսքով շատ լաւ կ'երեւին և շատ յաջողած բերքի մը նախախայրիքը կը համարուին։

Միզանի բացման լուրը իսկոյն ուրիշ կեդրոններ ալ կը հեռագրուի, և ինչ գնով առուծախ ըլլալուն վրայ տեղեկութիւն կ'ուզուի ուրիշ Միզաններէ։ Պոլսէն վաճառականներ Եւրոպայէ առած գիները կը հեռագրեն իրենց թղթակիցներուն ու տուած հին խրատներնին կրկնելով խոհեմութիւն կը քարոզեն ու գին մը կ'որոշեն որուն շուրջ պէտք է դառնայ խոզակի գնումը մինչեւ ցնոր հեռագիր։

Մեր մանարանատէրը փորձի համար մէկ քանի պզտիկ բաւթի խոզակ կը գնէ և մանարան տանելով, անոր մէկ մասը իր ամենավարժ և միւսը ամենախակ գործաւորուհիին ձեռքով քաշել կուտայ, և ձեռք անցուցած մետաքսին վրայ գոհ կամ դժգոհ հրապարակ կուգայ ըստ այնմ ընելու համար իր գնումները։

Խոզակին գալուստը աւելի կ'առատանայ Միզանին մէջ. մեր մանարանատէրը աջի օրուընէ աւելի մեծ բաւթիներ ձեռք կ'անցրնէ և միշտ առաձը քննութեան կ'ենթարկէ և արդիւնքը գոհացուցիչ գտնելուն համար հրապարակէն չքաշուիր. արդէն փառահ է որ այդ գիները կատրելու հաւանականութիւն չունին։

Աստին խօլական գնում ընողները հրապարակը կը տաքցնեն, ուստի մեր մանարանատէրը իր վաճառականէն խորհուրդի կ'սպասէ, որ չզլանար իր գիտցածն ու նոր ի նորոյ առած ստոյգ տեղեկութիւնները իրեն հաղորդելու։ Այդ ճշգրիտ տեղեկութեանց համաձայն բնաւ խոզակի ու մետաքսի հրապարակը ո և է փոփոխութիւն կրած չէ և թէ առաջուց ցուցուած գնոյն վրայ միեւնոյն գնումը կարելի է ընել։ Մեր մանարանատէրը այս իր առած հեռագիրը Միզանին մէջ ուրիշներու ալ կը ցուցնէ և պարապ տեղը գներու բարձրացմամբ իրարմէ ապրանք խլելը անտեղի ու յիմարի գործ ըլլալը կը բացատրէ։

Այսպէս կամ այնպէս մեր մանարանատէրը իր մանարանին 6—7 ամսուան բաւելիք խոզակը առած է. իր ամբողջ ուշադրութիւնը անոնց լաւ կերպով խեղդելուն և չորնալուն կուտայ և ձեռքէն եկածը կ'ընէ իր նպատակին հասնելու համար, որովհետեւ միայն խոզակը գնելը չի բաւեր, զայն լաւ պահպանելու ու տեսակները, միջակը ընտիրէն, լաւագոյնը միջակէն զատելու է որպէս զի քաշուած առենը միօրինակ մետաքս արտադրուի։ Իր առաջուց կապած մետաքսները կը սկսի քաշել տալ, և մանարանին արտադրելիք առաջին նմոյշը յուսացուած ու բաղձացուած կատարելութեամբ օժտուած տեսնելու համար, իր գնած խոզակներուն ամէնէն լաւագոյնները քաշել կուտայ, տիրէքթօրին կը պատուիրէ ամենամեծ աչալրջութիւն և գործաւորուհեաց վրայ խիստ հսկողութիւն։

Վերջապէս 3—4 օրէն սպասուած հակը կ'ամբողջանայ. իրաւամբ աքանչելի մետաքս մըն է այն, գոյնը շատ փայլուն է և տեսակը ընտիր ու առաձգական, առանց gommureի, տեսակն ուզուածին համապատասխանող, ու կը ղրկէ այս թիւ 1 հակը Պոլիս իր վաճառականին։

Մանարանատէրը վաճառականէն ստացած քաջալերիչ լուրին վրայ իր ուշադրութիւնը կը կրկնապատկէ, արհեստական թերութիւնները կը ջանայ տակաւ առ տակաւ մէջտեղէն վերցնել և ետեւէ ետեւ ղրկած հակերուն վրայ ստացած լուրերը անոնց իրարմէ լաւ ըլլալը կը հաստատեն։

Բայց թաց խոզակի վաճառման ժամանակը անցած է, հիմա քիլէով վաճառուած կ'ըլլայ։ Գործը գիտցող մանարանատէրը երբեք այդ ժամանակամիջոցին խոզակ չի գներ, որովհետեւ ոչ ոք այդ գնումներէն կ'օգտուի. կշիռով չէ այդ առեններ խոզակին վաճառումը, այլ չափով է. հոն խոզակին լաւը ճանչնալը օգուտ չունի, այլ պարզապէս բաղդի խնդիր է գիտնալ թէ սաչափ ծաւալի մէջ պարունակած խոզակը քանի՞ քիլօ պիտի կշռէ և հետեւաբար ո՞րչափ մետաքս պիտի արտադրէ։ Ով որ այդ առենը խոզակ գնած է միշտ, ամէն տարի և ամէն տեղ վնասած է, առաջուց փորձ մը առնել և ըստ այնմ շարժիլն ալ առասպելական է հոդ. հետեւաբար խօսք հասկցող և միշտ իր շահուն հետամուտ մանարանատէր մը այդ շրջանին բնաւ գնելու չէ, եթէ գնէ, ան ալ շատ քիչ քանակութեամբ ըլլալու է։

Քիլէով գնման ժամանակն ալ կ'անցնի. կուգայ բոլորովին չորի շրջանը որ մինչեւ յաջորդ տարին կը տեւէ։ Վաճառման միջոցին երկար և մանրամասնաբար ձեռքը քիչ ու շատ խոզակ գտնուելուն, այս չորի միջոցին երբեք իրարանցում չըլլար և օրուան գիներուն համաձայն դրամ ունեցողը կը գնէ զայն ուզածին ու պէտք ունեցածին չափ։ Խոզակը բոլորովին չոր ու իր վերջնական ձեւին մէջ ըլլալուն, պարզապէս յիմարութիւն և բարոյապէս ինքնասպանութիւն պիտի ըլլար առանց հաշուոյ գնել զայն։ Թէպէտեւ չեն պակսիր անխելքութեամբ գործողներ, բայց մեր մանարանատէրը իր նոր ի նորոյ կապուած ապա յանձնելի կամ իր հաշւոյն վաճառելի մետաքսներուն համար, օրուան գնոյն համաձայն գտած յարմար խոզակը կ'առնէ, դրամը դիւրութեամբ կը գտնայ, որովհետեւ ծախած ու հետզհետէ յանձնած մետաքսներուն փոխարժէքը գանձելով իր վաճառականին քով իր աւզի գտած վարկը տրամադրելի է իրեն համար։

Խոհեմութեամբ գնուած խոզակը լաւ կերպով կառավարուած մանարանի մէջ գրեթէ առաջնակարգ մետաքս մը արտադրելէ վերջ, եթէ հրապարակը օգնէ, մանարանատիրոջ համար աքանչելի ապագայ մը կը պատրաստէ, իսկ եթէ ձախորդ տարի մըն ալ վրայ գայ, որ մանարանատիրոջ հաշիւները վերիվայր շրջէ, անիկա իր փորձառութեամբը միջոց կը գտնայ նուազագոյն վնասով այդ տարին փակելու համար։ Եթէ անհաշիւ գնողի մը առանձ ձախորդ տարի մը պատահի, զայն կը կործանէ, անոր արդէն խախուտ հիմերը ի հիմանէ կը քանդէ։

Գաղղիացիք, մանաւանդ Իտալացիք, պարսկական, կովկասեան միջակ խոզակներէ այնչափ կանոնաւոր մետաքս կ'արտադրեն հիմա որ, անկարելի է որ հին ու անկեալ դրութեամբ հիւսուած մեր պրուսական մետաքսը յաջողապէս մրցի անոնց հետ։ Մինչեւ իսկ մեր արտածած պրուսական խոզակը այդ Եւրոպացի մանարանատէրք քաշելով, մերիններէն անհամեմատ կերպով գերազանց մետաքս կ'արտադրեն. հետեւապէս անխելքութիւն պիտի ըլլար Եւրոպա քաշուած պրուսական մետաքսը չը նախընտրել տեղւոյն վրայ քաշուած պրուսական մետաքսէն։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՄԸ

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ՆԱՄԱԿ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Տեղացի Արաբները վաճառականութեան մէջ յառաջացած չեն։ Հազիւ թէ 25 % վաճառականութեամբ կ'զբաղին, այն ալ մեծ մասամբ բամպակի վրայ, իսկ մնացեալ մասը մանիֆաթուրայի, եազմայի ևն.ի վրայ։ Իսկ 75 % մանրավաճառութեամբ կ'զբաղին։ Գալով արհեստին, երբեք ընդունակութիւն չունին, որովհետեւ մէկ արհեստի վրայ չեն մնար. այսօրուան կօշկակար մը վաղը կը տեսնես որ կառապան եղած է, սափրիչ մը՝ թիթեղագործ, ոսկերիչ մը՝ կլայեկող։ Այս պատճառաւ է որ կատարելապէս արհեստաւոր կը պակսի անոնց մէջ։ Ամէնքն ալ նիւթական կարողութեան տէր են, ամէնէն աղքատ կարծուած Արաբ մը քանի մը տուն և կամ քանի մը Ֆէտտան հող ունի։

Եւրոպացիներ.— Կրնամ ըսել որ Գահիրէի վաճառականութիւնը և յանձնակատարութիւնը մեծ մասամբ Եւրոպացիներու ձեռքն է, նոյնպէս արհեստը։ Ո՛ր կողմ որ երթաս կառավարական փարչաներէ սկսեալ ամենայետին գործարան մը նոյն իսկ, միշտ պիտի տեսնուի որ վարպետները Եւրոպացիներ են։ Շատ քիչ կը գտնուին Հայ և Յոյն։

Հայեր.— Թէպէտեւ վաճառականութեամբ պարապողներ կան, բայց բաղդատմամբ գաղութիս շատ քիչ կը նկատուի։ Հայերը մեծ մասամբ արհեստով կ'զբաղին, ոսկերիչ, ժամագործ, կօշկակար, մեքենագործ, երկաթագործ ևն.։ Գրեթէ գաղութին մեծ մասը ոսկերչութեամբ և կօշկակարութեամբ կ'զբաղի, իսկ մնացեալ մասը տարբեր արհեստներու կ'աշխատի։

Յոյներ.— Գահիրէի չրջականներու վաճառականութիւնը Յոյներու ձեռքն է, բայց Գահիրէի մէջ այնչափ չեն։ Կան քանի մը վաճառականներ ծխախոտի թուղթի և զանազան ճիգերու վրայ. ինչպէս ծանօթ է, Յոյները գրեթէ մեծ մասամբ գինեպան, նպարավաճառ են, իսկ արհեստով սիկառաճի։ Բացառաբար քանի մը ուրիշ արհեստներ ալ կը գործեն։ Վերջապէս իրենց մէջ արհեստաւորը քիչ է։

Հրեաներ.— Ասոնք ինչպէս ուրիշ երկիրներ նոյնպէս հոս սեղանաւոր, վաշխառու, մանրավաճառ են. եւ իսկ արհեստով գրեթէ զբաղող չկայ։ Քանի մը ոսկերիչ, թամբագործ են, կան, որոնք աննշան թիւ մը կը կազմեն։

* *

Քէնիսէի դուքսին անդրանիկ աղջկան՝ իշխանուհի Մարկրիթի ամուսնութեան առթիւ Խտիվ 25,000 ոսկի արժողութեամբ ադամանդազարդ թագ մը պիտի նուիրէ Շուէտ Նորվէկիոյ ապագայ թագուհիին։

** Նախարարաց ժողովը իր վերջին նիստով վաւերացուց Վսեմ. Պօղոս փաշայ Նուպարի և Պ. Էմբէյնի հիմնելիք ընկերութեան կանոնագիրը, Ապպասիէյէի կողմը բուժարան մը հաստատելու համար։ Կը լսենք թէ յիշեալ Ընկերութիւնը պիտի չինէ նաեւ 800 չափ տուներ, 40էն 60 ոսկի տարեկան վարձքով, ելեքտրական լոյս ալ միասին։

** 1400 տարուան հնութիւն ունեցող հայցի կտոր մը գտաւ Եգիպտական Մ. Հօլ, Տէր-էլ-Պահարի աւերակներու մէջէն։

** Քանի մը օրէն «Ռօտ-էլ-Ֆարաք»էն արթէզեան հորերով ջուր պիտի հայթայթուի Գահիրէի մէջ։ Այնպէս կը կարծուի թէ Նեղոսի ջուրէն աւելի զուտ և մաքուր պիտի ըլլայ ասոր։

** Սուաքիմ-Աթպարա երկաթուղիին շինութիւնը կը շարունակուի։ Այնպէս կը հաւատեն թէ այս գիծ մինչեւ յառաջիկայ 1906 Մարտ ամիսը կ'աւարտի։

** Տեղական թերթերէ կ'իմանանք թէ Աղեքսանդրիոյ մաքսատան ստուգականութիւնը քանի մը օր առաջ Բաշխուի քարափէն 10 մղոն հեռաւորութեամբ [illegible] է 2400 ոսկի արժողութեամբ հաշիշ։ Բասն հոգիէ բաղկացած մա[illegible] սանոնց սեփականատէրները պատեհ [illegible] ռիթի մը կը սպասեն եղեր այս պայ[illegible]

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 90

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԻԵՊՊԻ ԲԵԻԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԷ.

ՈՒՐ Է ՊԶՏԻԿ ՊԵՌԹԵԼԸ

Տանիէլ Ժագօյի այս անակնկալ նամակը մեծ յոյս ներշնչած էր Բօլ Մարկռիթայի և ընկերներուն։ Բան է առեւանգուածներուն երկուքն ալ կ'ապրէին դեռ։ Հիմա ա՛լ աւելի պէտք կը զգային զգուշաւոր ընթացքի մը, որպէս զի կարելի ըլլար խոհեմութեամբ մը ազատել երկու կալանաւորուածները։ Նամակը ա՛լ աւելի քաջալերութիւն ներշնչեց, և սկսան հիմա զգուշաւոր քայլերով արագ արագ յառաջանալ։ Մինչեւ լերան ստորոտը քալեցին, առանց արգելքի մը հանդիպելու։ Հոն ճամբան կը վերջանար այլ եւս, ուստի անտառէն ջահը վառեցին։ Ճախճախուտին մէջ քալելը վերջին ծայր յոգնութիւն պատճառած էր ուղեւորներուն։ Հասարակ ճամբորդութիւն մը չէր ինչ որ ըրած էին։ Կանանչ պտուղներու և եղէգնուտներու վրայէն ոստոստելով ցատկելով և վայրկեանը անգամ մը ցեխերու մէջ ընկղմելով հազիւ կարողացած էին մինչեւ հոն հասնիլ։ Խեղճ բնիկները երախտապարտ նկատելով զիրենք սպիտակամորթներուն, կատարեալ համակերպութեամբ և առանց գանգատի քրթմնջիւն մը հանելու, սիրայօժար կ'արշաւէին դէպի առաջ։

Եւ սակայն, հակառակ ընդհանուր յօժարակամութեան, և ո՛չ մէկուն վրայ քալելու կարողութիւն մնացած էր։ Փորձառու ճախճախուտը լքմնալուն պէս, ամէնքը մէկէն ինկան լերան ստորոտին վրայ ու երկնցան։

Ժամէ մը աւելի տեւեց այս հանգիստը։ Ամէնքն ալ քիչ շատ կազդուրուեցան, և երբ կարծիքները փոխանակելու կ'ըսէին, բնիկներէն մէկը մեծ իրարանցումով մը Բօլ Մարկռիթայի քով եկաւ ու մատնանիշ ըրաւ անոր լերան գագաթը, ուր ջահի նման բան մը կը վառէր։ Բոլոր ուղեւորներն ալ իրենց ուշադրութիւնը հոն սեւեռեցին ուր ճշմարտապէս տեսան լոյսի մը նմոյշը։ Ուղեկիցներէն մէկը Բօլ Մարկռիթայի դառնալով,

—Կարելի է Տանիէլ Ժագօյն ու փոքրիկ Պեռթէլ հիմակ այն կրակին քով կը գտնուին։ Առեւանգող վայրենիները 2—3 ժամ առաջ հասած ըլլալու են հոն ու հիմա կը հանգստանան։

Ասիկա դժբախտութեան մէջ յոյս մըն էր հետախուզողներուն համար որոնք գէթ այս լոյսին շնորհիւ վայրենիներուն հետքը ու անոնց ուղղութիւնը գտած կ'ըլլային։ Թէ՛ գտնուած նամակէն և թէ այս արտակարգ երեւոյթէն կարելի էր եզրակացնել թէ երկայնահասակները նաւակներով եկած էին մինչեւ Փուաժիէններու գիւղը, ուր երկու զոհերը առեւանգելէ ետք դարձեալ նաւակներով տարած էին զայն մինչեւ լերան ստորոտը։ Հոն իջնելով, նաւակնին ալ իրենց ընկերներուն միջոցաւ գետին ճամբով ղրկած էին իրենց գիւղը։

Այս ենթադրութեան ամէնէն զարմանալի պարագան այն էր որ երկայնահասակ վայրենիները Փուաժիէններուն և ո՛չ մէկ չարիք չէին հասցուցած և բաւականացած էին միայն երկու սպիտակամորթները տանելով։ Անոնց այս ընթացքը անմեկնելի կը մնար Բօլ Մարկռիթայի, որ շարունակ խոհեմութեան հրահանգներ կուտար ուղեկիցներուն։ Արդարեւ երկայնահասակները իրենց Փուաժիէններուն վրայ յարձակելու պահուն տեսած էին սպիտակամորթները ու անոնց հրացանաձգութիւններուն զոհուած։ Եւ սակայն, ինչո՛ւ կարաւանին մարդոցմէ և ո՛չ մէկուն վրայ յարձակած էին, բացի Պեռթէլէ ու Տանիէլ Ժագօյնէ։ Ի՞նչպէս գտած էին անոնց պահուած բնակարանը։

Բօլ Մարկռիթա առանց ամէնքը մըտածելով, համոզում գոյացուց թէ անպատճառ իր ուղեկիցներուն մէջ լրտես մը ունէին երկայնահասակները։ Երիտասարդ գիտնականը, այս մտածումներով զբաղած պահուն տեսաւ որ իրեն ընկերացող բնիկներէն մէկը դէպի ճախճախուտը յառաջացաւ և կայծքարով սկսաւ այն տեղի մէկ քանի կտոր խուիները բռնկցնել։ Բնիկին այս ընթացքը սարսուռ պատճառեց Մարկռիթային։ Այս մարդը ի՞նչ պատճառ ունէր հիմա կրակ վառելու։ Զկրցաւ նշանակութիւն տալ և մէկէն ի մէկ ծանր գաղափար մը անցաւ մտքին մէջէն։ Անմիջապէս տեղէն ցատկեց, դէպի կրակ վառող վայրենիին քով գնաց, և դեռ խուիները չբռնկած, ոտքովը ցիրուցան ըրաւ զանոնք։ Ետքը ամբողջ ուղեկիցները հոն կանչեց և շրջանակ մը կազմելով մարդուն չուրջ, զինուորական խստութեամբ մը վայրենին հարցաքննելով,

—Այս խուիները ինչո՞ւ բռնկցուցիր, հարցուց։

—Մսած էի, քիչ մը տաքնալու համար վառեցի, պատասխանեց մարդը դողդղալով։

—Է՛ ուրեմն, ինչո՞ւ մեր քովէն բաժնուեցար և հոն չվառեցիր։

—Որպէս զի դուք անհանգիստ չըլլաք, յարեց վայրենին։

Բօլ Մարկռիթայի այս հարցաքննութեան գաղտնիքը ո՛չ ոք կրցած էր հասկնալ։ Նոյն իսկ Մաքս Բանֆէլթ անգամ չէր կրցած անոր խորը թափանցել։ Բոլոր ուղեւորներն ալ զարմանքի մատնուած էին, բարեբարոյ գիտունին այսչափ խստութիւնն ու անողոք դիրքը տեսնելով։

Բօլ Մարկռիթա զգալով որ քանի հարցաքննութիւնը առաջ տանի, կրակ վառող վայրենին նոյնչափ անհեթեթ պատասխաններ պիտի տայ և ժամանակ պիտի չահի, անմիջապէս [illegible] մարդուն ուղղեց և Մաքս Բանֆէլթի ալ հրաման ըրաւ որ իր օրինակին հետեւի։ Դիմանականը զարդարթէի դառն նոպայի մը տակ, նշանացի խօսելով մարդուն հետ,

—Կա՛մ շիտակը կը խօսիս, կամ հիմա քեզի կը սատկեցնեմ, գոչեց։

Միւս բնիկներն ալ հիմա քիչ շատ կասկածիլ սկսած էին մարդէն։ Անոնք ալ անմիջապէս իրենց ձեռքի աղեղները լարեցին, կազմ ու պատրաստ, առաջին հրամանին նետահար ընելու թշուառականը։ Ամբաստանեալը տեսնելով ազատում չկայ, անմիջապէս փարեց Բօլ Մարկռիթայի ոտքերուն ու թ[illegible] խանձագին ներում խնդրեց անկէ։ [illegible] Մարկռիթա վերջին ծայր գոհ մնաց [illegible] հաստատապէս համոզուեցաւ թէ, սխալած էր զգացումներուն մէջ։

Արդարեւ բնիկին այս ընթացքը ճշմարտութիւնը կը հասկցնէր։ [illegible] զղջումը խոստովանութիւն մը կ'[illegible] թագրէր։ Հետեւաբար մասնաւոր նշ[illegible] տակով մը վառած էր խուիները։ [illegible] Մարկռիթա, ամէն բան խոստովանեցնելու համար, հարկ տեսած էր այս [illegible] կարողութիւնն ու [illegible] բարձրացուց իր [illegible] միւս բնիկներուն առջ[illegible]

(Շարունակելի)

…ը մոցունելու համար երկրին մէջ, …ռավարութիւնը ձերբակալող տասնեակին 100 ոսկի պարգեւ տուեր է։

⁂ Երկրորդական ուսմանց վկայականի համար հարցաքննութեանց ներկայացած են այս տարի 450 ուսանողներ, այլեւ այլ վարժարաններէ, որոնցմէ միայն 178ը համալսարանական …քանթուաւ»ներ են որոնց 117ը անդրանկեան մասնաճիւղի կը վերաբերին …և 61ը փրանսական։

Գահիրէ Փ. Կ. ՏԱՄԿԱՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սթանտարտի խմբագրականէն

Մինչ բանաւոր յուսով նոյասատուոր …լքի մը կը սպասենք հաշտութեան …ողովին գումարման համար, խոկոյն …ր ուշադրութեան առջեւ կը ներկայանի …նդիր մը որ շատ դիւրաւ կրնայ շփոթեցնել երկու պատերազմիկ կողմերը։ …իւսիսային Մանչուրիոյ մէջ երկու բանակները տակաւին դէմ առ դէմ կը …ւտոնուին։ Սովորական նշանները կան …թէ Ճարոնի պատերազմական նախապատրաստութիւնը աւարտած է այն ընդարձակ կարգադրութիւնները, որոնցմով …ճարոնական բանակը կը համնի նոր …ախիջախիչ հարուած մըն ալ տալու …րդիւնաւորութեան։ Մարէշալ Օեամա …ը զինուորական առաւելութիւնը չի …կրնար չէզոքացնել ա՛ն յուսով թէ …անակցութիւնք կրնան վախճան մը …ալ այս պատերազմին։ Ուրիշ բան՝ …թէ Ռուսիա եւս կարգադրութեան մը …այ, որով զինուորական գործողութեանց յապաղումէն իրեն ստանալիք …գուսններէն զրկուի։ Զինադադարէն …գտուողը Ռուսիա կրնայ ըլլալ։ Արդ, …րաց այս կացութեան մէջ, ո՛չ ոք պիտի մեղադրէ Ճարոնցին եթէ անիկա …ուզէ իր ապահով դիրքը վտանգել …աշտութեան բանակցութեանց կեղծ …արծ հիման մը վրայ կրթնելով։ …Մուքտէնի հարուածին կրկնութիւնը …նծապէս պիտի ուժովցնէ Ճարոնի դիրքը հաշտութեան պայմաններուն վիճաբանութեան միջոցին։ Եթէ երեւակայենք Խարպինը գրաւուած, Վլատիվոստոքը պաշարուած, եւ Զօրավար Լինէվիչի լէգէոնները ցիրուցան եղած եւ ջախջախուած Փորթարթուրի լէգէոններուն նման, պիտի տեսնենք թէ ո՛րքան աւելորդ է ականջ կախել Ռուսիոյ ըսածին թէ իրենց դիրքը տակաւին յուսահատական չէ, եւ թէ կայսրութեան պատիւին չէինար պարտութիւն խոստովանիլ։ Եթէ այս նպաստաւոր առիթը փախցնեն Ճարոնցիք, …Բեթերսպուրկի դիւանագէտներուն …նարամիտ ձեռնարկութիւններէն խաբուելով դիւանագիտական սխալ մը …րծեն անյարմար զինադադար մը …նքելով, քանի որ կէս սրտով կամ …էս կամքով կը խօսին Բեթերսպուրկին …անդուած կ'ըլլայ նոյն իսկ հաշտութիւնը որ քիչ շատ հիմա կ'երեւի։ Հաշտութեան բանակցութիւններէն առաջ կարեւոր խոստովանութիւն մը …պ ընելիք.— ա՛ն թէ՝ Ռուսիա պարտապէս եւ բացարձակապէս ըսելու է թէ յաղթուած է Ծ. Արեւելքի մէջ …աւին հզօր նշանակութեամբ, եւ հետեւաբար կը յօժարի կրել իր ձախողանքներուն բոլոր հետեւանքները։ Ահա այն ատեն միայն խաղաղիկ կարգադրութիւն մը կրնայ յուսացուիլ բաւոր ժամանակամիջոցի մը մէջ։

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»էն

Ի՛նչ լարուած հետաքրքրութեամբ …ր համօրէն աշխարհ ելքին կը սպասէր մէն մի նոր ճակատամարտի, հիմակ ալ հաշտութեան ժողովի մը …կողմնաւորութեան վրայ բանակցութեանց այս օրերուն հետաքրքրութիւնը վերջին աստիճան կը շահագրգռէ աշխարհը։ Ամէն մարդ զանազան ուղղութիւններու կողմը կը դարձնէ իր ուշադրութիւնը,— մէկ կողմէն դիւանագիտական աշխարհը հաշտութեան բանակցութիւններու իբր թէ նախնական գործողութիւնները աւարտած ցոյց կուտայ, եւ միւս կողմէն նոր մեծ ճակատամարտի մը նախապատրաստութիւնները եղած լմնցած են, այնպէս որ մարդ կը տատանի անախորժ անորոշութեան մը մէջ եւ կը հարցնէ թէ հաշտութեան բանակցութիւններէն առաջ երկու բանակները անգամ մը եւս պիտի չչափուի՞ն արիւնոտ կռիւի մը մէջ։ Բայց հիմակ որ վերջապէս կը պլլան հաշտութեան մը նշոյները, աշխարհ ուրիշ հետաքրքրութեամբ մըն ալ կը բռնուի, որ այս անգամ մարդասիրական հիմի մը վրայ չի հանգչիր։ Համաշխարհիկ քաղաքականութեան մէջ ահա տարր մըն ալ կ'աւելնայ։ Անակնկալը, անգուշակելին ահա կը պատահի, որ պիտի կրնայ փոխել համաշխարհիկ քաղաքականութեան ամբողջ ներկայ կազմուածքը։ Ի՛նչ որ մինչեւ հիմա եւրոպական դեսպաններուն եւ զինուորական ու ծովային կցորդներուն տեղեկագիրներէն իմացած էինք ճարոնական ժողովուրդին նկարագրին եւ զինուորական զարգացման վրայ, գուշակել չէին տար մեզի թէ այսպիսի բարոյական եւ պատերազմական մեծ արդիւնք մը պիտի կրնար ձեռք բերել Ճարոն, պիտի կրնար օժտուած ըլլալ ամէն տեսակ ռազմագիտական ու մանրագիտական առաւելութիւններով, եւ մանաւանդ ա՛յս աստիճան յաղթութիւններով պիտի փայլէր ծովու եւ ցամաքի վրայ։ Այս է պատճառը որ այժմէն բոլոր քաղաքական եւ դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ'սկսի ծայր տալ սա՛ հարցումը թէ այս պատերազմէն վերջ ի՛նչ կերպարանք պիտի առնէ տիեզերական քաղաքականութիւնը։ Ո՛չ մէկ պետական մարդ կրնայ որոշ պատասխան մը տալ այս հարցումին, թէ ի՛նչ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան միջազգային քաղաքականութեան մէջ այս պատերազմին եւ հաշտութենէն վերջ, Ծ. Արեւելքի կողմերը։ Հիմակ այս պատմական շրջանին մէջ կ'ապրինք։ Քաղաքականէն ոչ նուազ պիտի ազդուի նաեւ ճարտարարուեստական աշխարհը։ Բայց նախ գլխաւոր խնդիրը սա է թէ Ռուսիա հաշտութենէն վերջ ի՛նչ կորողութեամբ դուրս պիտի ելնէ այս պատերազմէն։ Ամէն Տէրութիւն պիտի փափաքի իր շրջանակին մէջ ունենալ Ճարոնը։ Խնդիրը սաոր վրայ է։ Որովհետեւ Եւրոպա եւ Ամերիկա ուզեն չուզեն, ա՛լ տարակոյս չկայ թէ նոր եւ հզօր տարր մը, եւ իր ուժին գիտակից Տէրութիւն մը ահա կը մտնէ բոլոր իրաւունքով քաղաքական հին հորիզոնին մէջ։ Ամերիկա, որ դեռ քանի մը տարի առաջ ինքզինքը զօրաւոր եւ անյարձակելի կը զգար, որովհետեւ դրացի չունէր, հիմա ունի իրեն մօտը պատ պատի յաղթական Ճարոն իր հզօր նաւատորմիղով եւ բանակով մը, որուն համար ճակատամարտները սովորական խաղեր դարձան։ Անգլիոյ մէջ եւս կը մտածուի թէ հակառակ յաղթականին հետ կնքուած զինակցութեան, կրնան ապագային դէպքեր պատահիլ ուր այս օրուան խրոխտութիւնը կը դադրի հաստատուն ըլլալէ, եւ ծովային տիրապետութեան մէջ ինք այսուհետեւ մինակ չըլլալով, Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ իր ունեցած ապահով նաւահանգիստը՝ Վայհայվայ՝ կը մնայ մեկուսացուած։ Ճարոնի շատ մօտիկն է նաեւ Գերմանիա Քիաօ-Չէուի իր գաղթավայրովը, ուրկէց Ճարոն ա՛նքան հեռու է միայն որքան Նակասաքի հեռու է Քօրէայի նեղուցէն, ուր համբաւաւոր Ցուշիման շինեց Ճարոն։ Սիմօնոզէքիի պայմանագրութենէն վերջ, իրաւ է որ Ճարոն ցոյց տուաւ թէ ինք բան մը կ'արժէ, բայց Եւրոպական Տէրութիւնները այն ատեն նկատեցին զայն իբրեւ տարաշխարհիկ հետաքրքրաշարժ առարկայ մը, եւ չէին յուսար թէ այսօր իրեն վրայ պիտի հրաւիրէ աշխարհի բոլոր նայուածքները։ Ֆրանսա իր Հնդկաչինական գաղթավայրով հիմա ինկաւ ա՛յնպիսի մտահոգութեան մը մէջ, որուն քով կ'աննշանանայ Ալզաս-Լօռէնի համար վրէժխնդիր քաղաքականութեան զգացումը։ Եւ ահա այս իմաստով ալ ճիշդ է ա՛ն ենթադրութիւնը թէ այս պատերազմը մեծ փոփոխութիւն առաջ պիտի բերէ միջազգային համաձայնութիւններու մէջ, եւ այսօրուան թշնամիները, ինչպէս Ֆրանսա եւ Գերմանիա պիտի կրնան վաղուան բարեկամները ըլլալ Ծ. Արեւելեան ջուրերուն մէջ։ Ճարոնի յաղթութիւններուն յարուցած անակնկալները ա՛նքան բազմաթիւ են որ մինչեւ իսկ Ուաշինկթընի եւ եւրոպական գլխաւոր մայրաքաղաքներուն մէջ կարծողներ կան թէ Ամերիկա եւ Ռուսիա թերեւս միութիւն մը կազմեն փոխադարձ օգնութեան հիման վրայ։ Ռուսաճարոնական Պատերազմէն առաջ ո՞ւն միտքէն կ'անցնէր այս տեսակ բաներ։

Այս է պատճառը որ հիմա աշխարհի հետաքրքրութիւնը աւելի է քան Մուքտէնի ճակատամարտէն առաջ, եւ ամէնուն միտքը ուղղուած է իր վախճանին մօտ կարծուող պատերազմին հետեւանքներուն վրայ։ Հաշտութեան բանակցութիւնները արդեօք կամ դանդաղ ընթացքի մը հետեւին կամ ոչ, դժուարութիւններու բաղխին թէ ոչ, արիւնալից դէպքեր պատահին թէ ոչ, զինադադար կնքուի կամ ոչ, այս պատերազմին վախճանը մարդկային հաշիւներուն նայելով հիմակուընէն տարբեր վախճան մը չի կրնար ունենալ։ Ցուշիմայի հսկայ պարտութեան վրայ պիտի գայ բարդուի ցամաքային նոր պարտութիւն մը ի հաշիւ Ռուսերուն, եւ պայմաններուն դարձեալ պիտի պարտաւորուի գլուխ ծռել Ռուսիա։ Ուստի այլեւս խնդիր չէ ռուսական յաղթութիւն մը, այլ բուն խնդիրը պատերազմէն վերջ համաշխարհիկ քաղաքականութեան փոփոխութիւնն է, որով պիտի հետաքրքրուին, Ծ. Արեւելքի հետ կապ ունեցող բոլոր Տէրութիւնները, եւ այս կացութեան իբրեւ հետեւանք փոփոխութիւն պիտի կրեն նաեւ իրենց դաշնակցական եւ միջազգային պարագաները։

ԴԵՍՊԱՆ ՆԵԼԻՏՈՎ

Թօքիոյէ հեռագիր մը կը յայտարարէ թէ Ճարոնի հետ յառաջիկայ բանակցութեանց ատեն Ռուսիոյ լիազօրը պիտի ըլլայ Բարիզի արդի ռուսական դեսպան Մ. Նելիտով։

Ալեքսանտր Իվանօվիչ Նելիտով, որ հիմա 70 տարեկան է, ռուսական դիւանագիտութեան մէջ առաջնակարգ տեղ մը կը բռնէ։ Ռուսիոյ դիւանագիտական մեծ տաղանդներէն մին կը համարուի, որ սլաւեան գաղափարներով օժտուած մարդ մըն էր ասկէց առաջ։

Նելիտով իր դիւանագիտական ասպարէզը սկսաւ 1855ին Բեթերսպուրկի Համալսարանէն ելնելէն վերջ, երբ արտաքին գործոց պաշտօնարանին ասիական ճիւղին քարտուղար անուանուեցաւ։ Բայց 1856ին Բեթերսպուրկէն բաժնուելով Աթէնքի ռուսական դեսպանատունին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ։ Ցանտատանէն նոյն պաշտօնով Մինխէն գնաց ուր մնաց մինչեւ 1869։ Բայց Նելիտովի գործունէութիւնը կ'սկսի մանաւանդ Վիեննայի մէջ, ուր մնաց եօթը տարի իբրեւ խորհրդական ռուս դեսպանատան, 1869էն 1877 երբ Նելիտով ուսումնասիրեց հիմնովին Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութիւններուն հարցը, եւ կարեւոր յիշատակագրեր գրեց Բեթերսպուրկ, ուր մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ դարձան։ Ալեքսանտր Բ. Նելիտովի դիւանագիտական ծառայութիւններէն այնքան գոհ մնաց որ պատուակալ սենեկապետ անուանեց զայն եւ քանի մը բարձր պատուանշաններ տուաւ։ Ուստի, ինչպէս կը տեսնուի, Նելիտով յարմար մարդ մըն է բանակցութիւններ ընելու, որոնց մասին փորձառութիւններ ունի։ Նելիտով մինչեւ 1882 Տրէզտէնի ռուս դեսպան եղաւ, ուրկէց փոխադրուեցաւ Կ. Պոլիս, Ինկնաթիեֆի իբրեւ յաջորդ։ Հռոմի ռուս դեսպան Վլանկալիի մահէն վերջ Նելիտով Հռոմ փոխադրուեցաւ, եւ ապա Բարիզ՝ իբրեւ յաջորդ Ուրուսօվ Իշխանին։

ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՎԱՅՐԸ

Նախագահ Րուզվէլթ ռուս դեսպան Քասինիի եւ ճարոնական դեսպան Թաքահիրայի հետ տեսնուեցաւ լիազօրներու գումարման տեղին եւ ժամանակին վրայ։ Երկու դեսպաններն ալ չկրցան որոշակի խօսիլ, եւ այս մասին յարաբերութիւններ կը մշակուին երկու կառավարութեանց միջեւ։ Բայց անպաշտօն կերպով Քասինի Բարիզը առաջ քշեց եւ Թաքահիրա ալ Լանտոնը, սակայն դիւանագիտական տեսակէտով այդ երկու տեղերն ալ կասկած կը վերցնեն։ Ռուսիա եւ Ճարոն երկուքն ալ քաղաքավարութեան համար Ուաշինկթընը պիտի ընեն, բայց Ամերիկայի մայրաքաղաքին օդը անպատշաճ է ամրան համար։ Լա Հէյի, Ժընէվի եւ Ամերիկեան յարմար քաղաքներէն մէկուն խօսքն ալ կայ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի Յունիս 16ի թիւէն

Րուզվէլթ Նախագահին Քարտուղարը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը հրատարակեց.

«Ռուսիոյ եւ Ճարոնի կառավարութիւնները ծանուցած ըլլալով թէ ի վիճակի չեն Չիֆուն կամ Բարիզը ընտրել երկուստեք լիազօրներուն իբրեւ գումարման վայր, Րուզվէլթ Նախագահ Լա Հէյը առաջարկեց։ Բայց երկու կառավարութիւնները անգամ մը եւս փափաք յայտնեցին թէ գումարումը կարելի էր Ուաշինկթընի մէջ ընել։ Ըստ այսմ Նախագահը երկու կառավարութիւններուն իմացուց թէ իրենց փափաքին համաձայն կրնան Ուաշինկթընը ընտրել իբրեւ գումարման վայր երկու Պետութեանց լիազօրներուն համար։»

⁂ Ռուս լիազօրներուն պիտի ընկերանան մէկ զինուորական եւ մէկ իրաւագիտական ուսմանց մասնագէտ։ Երկրորդը պիտի ըլլայ Բրոֆ. Մարթէնս։

Ֆրետերիք Մարթէնս, որ իբրեւ իրաւաբանական խորհրդական պիտի ընկերանայ ռուս լիազօրներուն, առաջնակարգ հեղինակութիւն մըն է միջազգային եւ պետական իրաւաբանութեան, եւ միշտ շփման մէջ է Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հետ, ամէն անգամ որ միջազգային եւ իրաւաբանական խնդիր մը ունենայ լուծել պաշտօնարանը։ Մարթէնս ծնած է 1845ին։ Բեթերսպուրկի Համալսարանին մէջ իրաւաբանութիւնը ուսումնասիրեց, յետոյ Բեթերսպուրկի իրաւաբանական կայս. վարժարանին եւ համալսարանին մէջ ուսուցիչ եղաւ, եւ 1868էն ի վեր մասնաւոր գրասենեակ մը ունէր արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ։ 1874ին Բրիւսէլի մէջ գումարուած պատերազմական օրէնքներուն միջազգային յանձնաժողովին մէջ Ռուսիոյ պատուիրակն էր, ինչպէս նաեւ 1884 եւ 1887 տարիներուն Կարմիր Խաչի օրէնսդրութեան ժողովներուն առթիւ. յետոյ 1889ին վաճառականութեան եւ ծովային օրէնքներու Բրիւսէլեան ժողովին մէջ կարեւոր դեր մը խաղաց։ Բրիւսէլի հակագերեվարական ժողովին մէջ ալ վարեց ռուս պատուիրակի պաշտօնը։ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ Նիւֆաունտլէնտի վէճին առթիւ իրաւարար դատաւորներէն մին էր։ 1893էն 1894 Լա Հէյի մէջ գումարուած միջազգային ծովասպատակութեան ժողովին մէջ ալ Մարթէնս առաջին հեղինակութիւնը ճանչցուեցաւ։ 1894էն ի վեր Մարթէնս առաջին դեր նախագահն է Միջազգային Իրաւաբանութեան Կաճառին։

Միջազգային օրէնսգիտութեան գրականութիւնը իրեն կը պարտի կարգ մը առաջնակարգ եւ կարեւոր գործեր։ Իր գլխաւոր եւ համբաւաւոր գործն է. — «Միջազգային իրաւագիտութիւն, Քաղաքակիրթ Տէրութեանց միջազգային իրաւունքը։»

Մարթէնս ուրիշ մեծ աշխատութիւններ կատարեց Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ կեդր. Ասիոյ փոխադարձ դիրքին վրայ։ Բրոֆ.ը մասնաւոր գրքի մը մէջ երկարօրէն կը խօսի նաեւ ռուսեւչինական վէճին վրայ։

⁂ Բարիզէն Նիւ Եորք հեռագրուած հետեւեալ տեղեկութիւնները մեծ ազդեցութիւն առաջ բերած են.—

Հաշտութեան բանակցութեանց խնդիրը ինչ ինչ պարագաներու մէջ շփոթութիւն կամ կնճռոտութիւն առաջ պիտի բերէ եւրոպական կացութեան մէջ, փ՛ն աստիճան որ նոյն իսկ բուն բանակցութիւնները գրեթէ իրենց կարեւորութիւնը պիտի կորսնցնեն այդ նոր կացութեան հանդէպ։ Երբ Տէլքասէ քաշուեցաւ, արդէն Գերմանիա եւ Ֆրանսա մազի վրայ էին պատերազմի եզրին, իրականութեան փոխուելու վայրկեանի մէջ էր։ Տէլքասէ ինչպէս կը կարծէր թէ Գերմանիա զուտ սպառնալիք կ'ընէ եւ պիտի չհամարձակի գործադրել զայն, իսկ ընդհակառակն Ռուվիէ 1870ի յիշատակներու վրայ կը կարծէր թէ Գերմանիա պատրաստ է նոր խաղ մը խաղալ Ֆրանսայի դէմ։ Տէլքասէի քաշուելէն քանի մը ժամ առաջ Ռուվիէ փութաց հարցնել Բեթերսպուրկի թէ Ֆրանսա ինչ բանի կրնայ սպասել Ռուսիայէն, եթէ Գերմանիա յանկարծ յարձակում ընէ իրեն վրայ, Ռուսիա պիտի օգնէ՞ իրեն թէ ոչ։ Ռուսիա պատասխաներ է թէ իր զինուորական ուժերը գերմանական սահմանագլուխը պիտի թափեն եւ պիտի հասկցնէ Գերմանիոյ թէ պատրաստ է գործակցիլ Ֆրանսայի, եթէ յարձակում ընէ անոր դէմ։ Այս դէպքին վրայ է որ Ռուվիէ ամէն այն փութկոտութեամբ գործին մէջ մտաւ դարձեալ հաշտութիւն առաջ բերելու համար Ռուսիոյ եւ Ճարոնի միջեւ։ Զարը հասկցուց Ֆրանսայի թէ պէտք է աշխատի որ Ճարոնի առաջարկած պայմանները թեթեւ ըլլան, եւ ռուսական արժանապատուութիւնը չը վիրաւորուի։ Ֆրանսա Անգլիոյ դիմեց խնդրելու համար որ Ճարոնի վրայ բարեկամական ազդեցութիւն բանեցնէ պայմանները կարելի եղածին չափ մեղմ եւ ընդունելի ըլլալու համար։ Անգլիա սաոր վրայ հասկցուց Թօքիոյի թէ Մեծին Բրիտանիոյ շահերը կը պահանջեն որ կարելի եղածին չափ շուտ հաշտութիւն կնքուի Ռուսիոյ եւ Ճարոնի միջեւ որպէսզի Գերմանիոյ յաւակնութեանց առջեւ իր շահերը չվնասուին։ Լորտ Լէնստաուն մինչեւ իսկ խնդրեր է Ճարոնէն որ ռ. եւ է ձեւով հաշտութիւնը կնքէ, եւ ինք խօսք կուտայ որ ապագային Մեծն Բրիտանիա երաշխաւորէ Ճարոնը ռուսական ռ. եւ է յարձակումի մը դէմ Ծ. Արեւելքի մէջ, կնքելով Ճարոնի հետ կանոնաւոր զինակցութիւն մը Խաղաղականի մէջ։

Հիմա խնդիրը այս փափուկ կացութեան մէջ կը գտնուի, եւ հաշտութիւնը պիտի կնքուի, բաւական է որ Ճարոնի պայմանները մեղմ ըլլան։ Բայց հաշտութենէն անմիջապէս վերջ՝ Եւրոպայի մէջ դժուարին կացութիւն մը պիտի ստեղծուի Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ Մարոքի խնդրոյն պատճառաւ։

⁂ Դիւանագիտական անձնաւորութիւն մը, որ մօտէն գիտէ Ճարոնի դիտաւորութիւնները, հաշտութեան խնդրոյն վրայ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.—Իրաւ է որ Մարոքի կացութեան հետեւանքով դժուարութիւնները երեւալով կ'աւելնան, եւ Եւրոպայի մէջ կ'աշխատին որ հաշտութիւնը շուտով կնքուի Ծ. Արեւելքի մէջ, եւ ամէն կողմէ այս մասին դիմում կ'ըլլայ Ճարոնի, բայց պէտք է գիտնալ թէ Ճարոն աշխարհակալութեան համար չէր որ այս պատերազմը մղեց։ Անիկա գործին մէջ մտաւ իբրեւ անկախ պետութիւն իր գոյութիւնը պահպանելու համար, որ Մանչուրիոյ մէջ ռուսական դիրքին պատճառաւ վտանգուած էր։ Ուստի Ճարոն ա՛յնպիսի հաշտութիւն մը կ'ուզէ որ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ ոտնձգութիւնը վերջ գտնէ թէ՛ ներկային եւ թէ ապագային մէջ։ Բաղձողներ կան թէ Ճարոն պիտի չկրնայ երբեք Ռուսիան հաշտութեան պարտաւորել, որովհետեւ Ռուսիա Սիպերիա կը քաշուի եւ Ճարոնը կը յոգնեցնէ, քանի որ Ճարոն չի կրնար Ռուսերը հալածել անկէց անդին։ Չեմ հաւնիր թէ այս կարծիքը ունեցողները ի՛նչ փաստերու վրայ կը հիմնեն զայն։ Սիպերիական երկաթուղին արեւելքէն արեւմուտք ալ կ'երթայ, եւ ճշդիւ կարելի է մանչուրիական սահմանագլուխէն Ճարոնցի զօրք քալեցնել դէպ ի Սիպերիա, ինչպէս որ Ռուսք Սիպերիայէն Մանչուրիական սահմանները զօրք բերին։ Ինչո՞ւ Ճարոնցիք ալ նոյնը չկրնան ընել հետեւելով իրենց յաղթութեան գծին, եւ արշաւելով ու բռնելով Սիպերիան եւ շարունակաբար։ Ռուսիա ի՞նչպէս Եւրոպայէն մինչեւ այն տեղուանքը գընաց, եւ ինչո՞ւ յաղթականը չկրնայ աւելի քէն արեւմուտք խաղալ։ Գալով նաւատորմին, կը հաւատամ որ Թօկօ կրնայ շատ դիւրաւ ճարոնական նաւատորմիղ մը առաջնորդել Պալթիկի ջուրերը, ինչպէս որ ռուս դժբախտ ծովակալը իր զրահաւորները Պալթիկէն ճարոնական ծովը տարաւ։ Եւ տարբերութիւնը սա՛ միայն կրնայ ըլլալ որ Ճարոնական ջուրերուն մէջ կ'սպասէր յաղթապանծ նաւատորմիղ մը հեռուէն եկող թշնամի մարտանաւերուն, բայց Պալթիկի ջուրերուն մէջ ո՞վ պիտի սպասէ Ճարոնէն գալիք զրահաւորներուն։

⁂ Ցուշիմայի նաւամարտին վրայ Թօկոյի ընդարձակ տեղեկագիրը Եշ. կէս օրին հասաւ Թօքիոյի ծովային պաշտօնատունը։ Թօկօ ճակատամարտի հրամանը տուաւ Մայիս 27ին կէս օրէ վերջ ժամ 1.55ին։ Ճարոնական նաւաբաժինները իրենց ռազմական շարժումները սկսելնուն պէս, Ռուսք ժամը 2.8ի կրակի սկսան։ Ճարոնցիք կրկնեցին կրակը 6000 եարտա հեռուէն ռուսական մարտանաւերուն վրայ, մասնաւորապէս կեդրոնացնելով իրենց կրակը երկու ռուսական գլխաւոր մարտանաւերուն վրայ, ա՛յնպէս որ ճակատամարտը վճռական էր արդէն ժամը 2.45ին։ Թօկօ մայիս 28ի դէպքերը նկարագրելով, կ'ըսէ թէ իր զրահաւորները, Քամիմուրայի յածանաւերը եւ Ուրիուի մարտանաւերը, ինչպէս նաեւ կրտսերն Թօկոյի մարտանաւերը բոլորովին պաշարեցին Նէպօկաթօվի նաւախումբը, անօգուտ ընելով ռ. եւ է դիմադրութիւն։ Ինքը (Թօկօ) այն ատեն, Նէպօկաթօվի անձնատուր ըլլալէն վերջ, այս եւ միւս սպաններուն արտօնեց կրել իրենց թուրերը։

⁂ Պատերազմին սկիզբէն ի վեր ծովու վրայ Ճարոնցիներուն ամբողջ կորուստը եղած է 221 սպայ եւ 1782 նաւազ սպաննուած, եւ 170 սպայ եւ 1497 նաւազ վիրաւորուած։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՆՈՐ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐԸ

Իտալիա եւ Աւստրիա յայտարարեր են որ եթէ միւս Տէրութիւնները մասնակցին Մարոքեան ժողովին, իրենք ալ կը մասնակցին։ Անգլիա մերժեր է, յայտարարելով թէ իրեն համար այլեւս Մարոքի խնդիր չկայ Ֆրանսայի հետ անոր մասին համաձայնելէ վերջ։ Սպանիա դեռ պատասխան տուած չէ, թէեւ տարակոյս չկայ որ Ալֆօնսօ թագաւորին կառավարութիւնը Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ որոշումներուն պիտի հետեւի։

⁂ Դեռ Պերլին չհասաւ Բարիզի գերման դեսպան Րատոլին իշխանին խօսակցութեան արդիւնքը Ֆրանսայի վարչապետ Մ. Ռուվիէի հետ։ Կ'ըսուի թէ գերման դեսպանը յայտարարեր է որ եթէ Տէրութիւնները ժողովին չմասնակցելով ժողով չըլլայ, Գերմանիա ինքզինքը ազատ կ'զգայ ուզած կերպով համաձայնութեան մտնելու անկախ Մարոքի հետ։

⁂ Անգլիա իր Թանճէրի դեսպանին միջոցաւ Մարոքի հաղորդեց իր պատասխանը թէ չի կրնար մասնակցիլ իր հրաւիրած ժողովին։ Գերմանիա պատասխան տուաւ թէ կը մասնակցի։

⁂ Ամերիկեան ընկերութիւն մը ի մօտոյ Ֆաս կ'երթայ փոխառութեան վրայ խորհրդակցելու համար Մարոքի հետ։

⁂ Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանը երկու օր իրարու վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Րուզվէլթ Նախագահին հետ Մարոքի առթիւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ

ՌՈՒՍՔ ՊԱՇԱՐՈՒԱ՞Ծ ԵՆ

ՀՐԴԵՀ՝ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

ՎԻԵՆՆԱ, 17 յունիս.— Թօքիոյի եւ Բեթերսպուրկի միջեւ բանակցութիւն կը կատարուի Մանչուրիոյ մէջ զինադադար կնքելու համար։ Այս զինադադարը որ կարճ պիտի տեւէ, պիտի դիւրացնէ հաշտութեան համար պատուիրակներու ժողովին գումարումը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Րուֆթէրի Մանչուրիոյ թղթակիցը կ'ըսէ. — Զօր. Լինէվիչ Սունկարիի երկայնքը կը շարունակէ մեծ ամրութիւններ շինել։ Այսուհանդերձ, կը ծանուցուի թէ ռուս բանակը այժմ կատարելապէս պաշարուած է ճարոնական բանակէն որ տակաւ կ'ընդարձակէ իր պաշարման գիծը։ Ճարոնական բանակները հարիւր մղոն տարածութեան մը վրայ երկարած կը քալեն ռուսաց դէմ։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սպարապետ Լինէվիչ յունիս 16 թիւով կը հեռագրէ. — Մեր մէկ զօրախումբը Հօնպօ գետին մօտ հետազօտութիւն մը կատարած ատեն գերի վարեց քանի մը ճարոնցի հեծելազօրք։ Գերիները ըսին թէ ճարոնական բանակին գլխաւոր ուտեստը եղող բրինձը կը պակսի եւ թէ ճարոնական ռազմամթերքն ալ կը սպառին։ Երկաթուղիի գիծին մօտ արեւմտեան կողմը Ճարոնցիք սկսան յարձակիլ ռուսաց վրայ։ Ռուսք իրենց դէմ մեծ ուժեր տեսնելով ետ քաշուեցան։ Ամսոյս 11ին Վաննիկօդ Թօլանզի ղրկուած զօրախումբ մը ստիպեց ճարոնցիները ետ քաշուիլ։ Ուրիշ զօրախումբ մըն ալ ամսոյս 12ին, երբ Ծիմհէի հովիտէն կ'անցնէր, առաջացաւ եւ ետ մղեց ճարոնցի առաջապահ զօրքեր։

— Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ Մանչուրիոյ մէջ անընդհատ անձրեւ կը տեղայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէ կը հեռագրեն թէ մարէշալ Օեամա կը տեղեկագրէ որ ամսոյս12ին գրաւած է Նանշանշանը կատաղի կռիւէ մը ետք ետ մղելով ռուսերը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ռուս եւ ճարոն հրամանատարները իրենց ղրկած տեղեկագիրներուն մէջ կ'ըսեն թէ վերջին ընդհարումներուն մէջ իրենք յաղթող հանդիսացած են։ Այս պատճառաւ յայտնի չէ թէ ո՞ր կողմն է ճշմարտապէս յաղթողը։ Թօքիոյէն լուրեր սխալ կը հանեն Լինէվիչի յայտարարութիւնները, եւ կ'ըսեն թէ ճարոնական բանակը միշտ առաջ կը քալէ։

ԲԱՐԻԶ.— Բեթերսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Ռուս սպարապետ Լինէվիչ կը հեռագրէ որ կը յամառի ետ չքաշուիլ եւ ընդունած է մարէշալ Օեամայի դէմ պատերազմը, որով մեծ ճակատամարտը անմիջական է։

— Ռուս կառավարութիւնը զէնքի տակ կոչեց կարգ մը զօրագունդեր, Ծ. Արեւելք ղրկելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճարոնցիք Մանչուրիոյ մէջ միշտ կ'առաջանան։ Զօր. Րէննէքամբֆ իր զօրագունդով յարձակեցաւ Քիրինի ճամբուն վրայ գտնուած Բինքեմինկ ճարոնական դիրքին վրայ։ Երկու ժամ տեւող պայքարէ մը ետք ռուսք ետ քաշուեցան մեծ կորուստներով։ Ռուսաց կորուստն է 500 սպաննեալ եւ 750 վիրաւոր։ Ճարոնցիք կը սպասեն որ ռուս հեծելազօրքը դարձեալ յարձակի։ Մուքտէնէ կը հեռագրեն թէ մեծ ճակատամարտը մօտալուտ է։ Ռուսք կը պատրաստուին պաշտպանել Քիրինի շուրջ շինած իրենց ամրութիւնները։ Մարէշալ Օեամա մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ իր բանակին արեւելեան եւ արեւմտեան ճակատներուն վրայ։ Արեւելեան թեւը, Քուրօքիի բանակը, փութով առաջ կը խաղայ եւ անցած է Քիրինի ետեւը։ Թօքիոյէն կը տեղեկագրեն թէ հաշտութեան ձեռնարկուելէ առաջ, Օեամա նախապէս պատրաստած իր յառաջխաղացին համաձայն պիտի գործէ։ Մանչուրիոյ ռուս բանակին զօրավարներուն կողմէ Զարին ղրկուած հեռագիրը մեծ ազդեցութիւն գործած է բոլոր քաղաքական շրջանակներու մէջ. երբ մէկ կողմէն երկու թշնամի կառավարութիւնները հաշտութեան կը պատրաստուին, անդին իրենց Սպարապետները կռիւ կ'ուզեն, ինչ որ ուշադրութեան արժանի կէտ մըն է։ Սակայն մեծ զոհունակութիւն պատճառուած է այն պարագան թէ ռուս կառավարութիւնը ռուսաց այս տեսակ պատասխանատուութեանց առանց տալու հաշտութիւն որոշած է։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ մարէշալ Օեամա այս անգամ վճռական յաղթութիւն մը ձեռք պիտի բերէ։ Այժմ Ճարոնցիք լայն շրջանակ մը շինած են ռուսաց կանակը եւ այս օրերս կը սկսի մեծ կռիւը։

ԲԱՐԻԶ.— Սազէպոյի Հիւանդանոցին մէջ դարմանուող ծովակալ Րօժէսթվէնսքի թղթակցի մը հետ տեսակցած պահուն ըսաւ թէ վէրքերէն շատ կը տառապի եւ թէ Ճարոնցիք խիստ ազնուութեամբ, վեհանձնութեամբ եւ անձնուիրութեամբ կը վարուին իրեն հետ։ Ծովակալը յոյս յայտնեց թէ երկու շաբաթէն պիտի ապաքինի։ Ապաքինելէն ետք պատուոյ խօսք պիտի տայ անգամ մըն ալ արդէ պատերազմին մէջ զէնք չշարժելու եւ Բեթերսպուրկ պիտի դառնայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Ռուսիա իրեն պատուիրակ պիտի կարգէ Մ. Նելիտովը եւ Ճարոն ալ Իթօ մարքիզը։ Երբ Իթօ մարքիզին առողջական վիճակը չներէ, ուրիշ մը պիտի ընտրուի իրեն տեղ։ Երկու կողմի բանագնացներուն միջեւ եթէ անհամաձայնութիւն ծագի իսկ, կը կարծուի թէ ստոյգ ամէնքը պիտի հարթուին եւ հաշտութիւնը վճռապէս պիտի կնքուի։ Րուզվէլթ նախագահ կը յուսայ թէ իր ձեռնարկը արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ զրոյց կը շրջի թէ ռուս կառավարութիւնը նկատելով որ Հէլի միջնէպը իրաւարար ատեանի մը յանձնելով յաջողութիւն ձեռք բերաւ, պատրաստ է հաշտութեան խնդիրն ալ յանձնել Լահէյի իրաւարար ատեանին։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ կայսր հաշտութեան բանակցութեանց մասին կարեւոր նամակ մը ղրկած է Զարին, որով կը յորդորէ հաշտութիւն կնքել, քանի որ Ռուսիոյ շահը այժմ այդպէս կը պահանջէ։ Վիլհէլմ կայսեր այս միջամտութիւնը բոլորովին անջատ է Նախագահ Րուզվէլթինէն։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց դեսպան Մ. Մէյէրի կողմէ ռուս արտաքին գործոց նախարար Կոմս Լամզտորֆի կամքին յանձնուած ծանուցագիրներուն ի պատասխան, կոմսը ըսած է.—«Ռուս կառավարութիւնը կ'ընդունի երկու կողմէն պատուիրակներու կարգումը Ճարոնի առաջարկած պայմանները քննելու համար»։ Կոմս Լամզտորֆի պատասխանին մնացեալ մասը գաղտնի կը պահուի եւ ցարդ յայտնի չէ եղած։ Կէս-պաշտօնական «Բօսթ» գերման թերթը Բեթերսպուրկէն կ'իմանայ թէ Ալէքսանտրա Զարուհին խիստ կը փափաքի հաշտութեան, որով ռուս պատերազմական կուսակցութեան մէջ տկարացում առաջ եկած է։ Ծովակալ Ալէքսէյեվ անգամ չկրնդեր պատերազմին շարունակութեան համար։ Ծովակալին կարծիքին այս փոփոխութեան մեծ կարեւորութիւն կը տրուի։ Կը ծանուցուի թէ Զարը ոչ միայն Րուզվէլթ նախագահին դիմումին վրայ, այլ նաեւ Վիլհէլմ կայսեր յորդորներուն ալ անսալով ընդունած է հաշտութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.— Որչափ որ Գերմանիա եւ Ամերիկա միջամտած են Ճարոնի մօտ՝ որպէսզի իր պայմանները թեթեւցնէ, սակայն հաշտութեան կնքումը անհաւանական կը թուի ցամաքային մեծ պատերազմէն առաջ, որու վրայ երկու կողմն ալ յոյսեր ունին։ Միւս կողմէ սակայն հաշտութեան յոյսերը կը մեծնան։ Մոսկուայի մեծ վաճառականները եւ գործարանատէրերը անխուսափելի կը նկատեն զայն։ Բեթերսպուրկի եւ Մոսկուայի Սակարաններուն մէջ ռուս արժեթուղթերուն մեծ բարձրացումները սաոր կը վերագրուին։ Պատերազմին սկիզբէն ի վեր չտեսնուած կերպով գործառնութիւններ կը կատարուին այս երկու Սակարաններուն մէջ։ Ռուս դրամատէրներն ալ պատերազմը վերջացած կը նկատեն։

ԹՈՔԻՕ.— Ճարոնական թերթերուն մեծ մասը խօսելով հաշտութեան վրայ, կը գնահատէ Ռուս կառավարութեան ընթացքը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Տեղւոյս ճարոնական դեսպան Մ. Նալուաքի Մաքինօ հետեւեալ կերպով խօսեցաւ հաշտութեան մասին.— Այժմ ժամանակն է ըսելու թէ հաշտութիւն պիտի կնքուի թէ ոչ: Միայն սա կրնամ յայտնել որ եթէ Ռուսիա կատարեալ անկեղծութեամբ կը բաղձայ անոր, այն ատեն արդիւնքը պիտի ըլլայ: Բայց Ռուսիոյ մտադրութիւնը չենք գիտեր, և վստահելի ապահովութիւն մը չունինք: Բանակցութեան մէջ կարծիքները վարանոտ կ'երեւան: Գալով գումարման տեղին՝ ա՛ս ալ դեռ որոշուած չէ: Ուաշինկթըն կամ Ամերիկեան քաղաք մը ամէնէն հաւանականն է տեղին համար: Պայմաններուն մասին բան մը չեմ գիտեր և անոր մասին վճռական բան մը ըսել անտեղի է:

ԼՈՆՏՈՆ.— Նախագահ Րուզվէլթ կը բանակցի ռուս, ճարոն և ֆրանսական դեսպաններուն հետ, հաշտութեան բանակցութեանց արգելք եղող կարգ մը դժուարութիւնները բառնալու համար:

— Ամերիկայի ծովային նախարարութիւնը հրամայեց Փիլիպպեան կղզիներու հրամանատարին փութով առաջ վարել կղզիներուն ամրութիւնները շինելու գործը: Այս առթիւ ամրութեանց կարգ մը նոր յատակագծեր պատրաստուած են:

ԹՕՔԻՕ.— Ճարոնի ծովային նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ քանդելու համար ընկղմած ռուս մարտանաւերուն թորփիլները, որոնք ճարոնական ջուրերուն մէջ կը ծփան տեղ տեղ և վտանգ կը սպառնան նաւարկութեան:

ՄՈՍԿՈՒԱ.— Հանքային ջուրերը շիշերը զետեղելու և շիշ պատրաստելու գործարանէն հրդեհ ծագելով, աւերածուեցաւ և այրեցան նաեւ չորս մթերանոց, ուր հաւաքուած էին Մ. Արեւելք ղրկուելիք զօրքերու պիտոյքներ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէ Տէյլի Նիւզի կը հեռագրեն թէ Չեմուլփոյի առջեւ ընկղմած Վարեակ յածանաւը ճարոնցիներուն կողմէ հանուելով, Նակազաքի տարուած է:

— Վլատիվոսթոքը պաշարելու պաշտօն ունեցող զօր. Քավամուրայի բանակը գրաւած է Վլատիվոսթոքի և Քիրինի միջեւ շատ մը գիւղեր: Վլատիվոսթոքի դէմ գործողութիւնները մօտերս կը սկսին:

ՊԵՐԼԻՆ, 16.— Թօքիոյէ կը հեռագրուի Լօքալ Անձայկըրի.— Ֆրանսացի զինուորական Պուկուէն որ ձերբակալուած էր իբր լրտես, դատուեցաւ Պատերազմական Ատեանի մը առջեւ, և հաստատուելով որ ի նպաստ Ռուսիոյ լրտեսութիւն ի գործ դրած է, դատապարտուեցաւ. իսկ ազատ արձակուեցաւ իբր մեղսակից ձերբակալուած Լիգէն անուն մէկը:

— Համպուրկի շոգենաւային ընկերութիւնք հեռագիր ստացան թէ Ծուշիմայի նաւամարտին մէջ ընկղմեցան գերման հինգ ածխաբարձ նաւեր որ միացած էին ծովակալ Րոժտէսթվէնսքիի տորմիղին, և խեղդուեցան գերման 300 նաւաստիներ: Ռուս նաւատորմին հետ կը գտնուէին նաեւ մէկ ֆրանսական, մէկ գերմանական, մէկ իտալական ածխաբարձ նաւ, բայց յայտնի չէ թէ ատոնք ինչ եղան:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ երէկ Հոգեգալըստեան տօնին առթիւ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին մէջ Ս. Պատարագ մատոյց: Ն. Սրբազնութիւնը ճաշու գիրքէն վերջ Պէնտէկոստէի տօնին վրայ քարոզ մը խօսեցաւ և մասնաւոր ըրաւ նախ Պօղոսի քարոզութիւնները Ս. Հոգւոյ գալստեան առթիւ ինչպէս նաեւ Գործք Առաքելոցի վկայութիւնը թէ վերնատան մէջ տեղի ունեցաւ Ս. Հոգւոյն գալուստը ի ներկայութեան երկոտասան առաքելոց, 72 աշակերտաց և 120 հաւատացեալներու բազմութեան: Ս. Պատրիարքը ներբողելով օրուան ընթերցուածներէն, ի վեր հանեց Ս. Հոգւոյն շնորհքը, իբրեւ անտեսանելի և անշօշափելի իմացական էակ մը, և անոր երկնային և երկրաւոր զօրութեանց նկատմամբ հակիրճ խորհրդածութիւն մը ընելէ վերջ, սկզբնական մարդուն անկումը և Ս. Հոգւոյն շնորհքը մէջ բերաւ: Ն. Սրբազնութիւնը ապա վկայութիւն առնելով Ս. Գրոց «Փչեաց ի նոսա և ասաց առէք հոգի սուրբ» առակը ծանուցաւ առաքելոց և անոր հետեւորդներուն վարդապետութեանց վրայ և Հոգւոյն Սրբոյ շնորհիւ մարդուն բարձրացումը և ազնուացումը ի վեր հանեց և յորդորեց որ մարդիկ ալ բարձրանան Ս. Հոգւոյ շնորհիւ, ընդունելով Ս. Աւազանին և եկեղեցւոյ խորհուրդներուն նուիրականութիւնը: Պատարագէն ետք Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուելով եկեղեցւոյ խորհրդարանին դրան առջեւ, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր համար: Արարողութիւններէն վերջ Ս. Պատրիարքը պահ մը Թաղ. Խորհրդարանին մէջ հանգստանալով ընդունեց Բերայի Թաղ. Խորհուրդը և քահանայից դասը և յետոյ իր բնակարանը գնաց: Ս. Պատրիարքը դրամական նուէրներ ըրաւ Բերայի Աղքատախնամին և եկեղեցւոյ պաշտօնէից:

ԻԶՄԻՐԻ Առաջնորդ Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեան Շաբաթ օր Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ: Ն. Սրբազնութիւն յետոյ այցելեց բոլոր դիւանները: Տ. Եղիշէ եպս. Գալֆայեան Որբանոցի Խնամակալութեան հետ բանակցութեան մէջ է Իզմիրի Որբանոցը գոցելով, հոն գտնուող 12 որբերը Գալֆայեան որբանոցը փոխադրելու համար: Իզմիրցիք այդ որբերուն համար տարեկան 100 ոսկի պիտի վճարեն Գալֆայեան որբանոցին: Այս 100 ոսկին պիտի հաւաքուի Իզմիրի որբանոցին շէնքը, որ նուիրուած է Մ. Պալեօզեանէ, վարձուելով, ինչ որ 40 ոսկի հասոյթ մը կը բերէ տարեկան, որբանոցին ունեցած 400 ոսկիէն գոյանալիք շահը և պատահական նուէրներով:

—Տ. Եղիշէ եպս. այս շաբաթ ալ հոս պիտի մնայ և յաջորդ շաբթու պիտի մեկնի Արմաշ:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ վարժարանի խնամակալութեան խնդրանքով Ս. Պատրիարք Հայրը վաղը Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ պիտի պատարագէ և հանդիսաւոր թաղման կարգ պիտի կատարէ բարեյիշատակ աղա Կարապետ Եզեանցի հոգւոյն համար:

—Կարինէն Սանասարեան վարժարանի տեսչութիւնը Եզեանցի մահուան առթիւ հեռագրաւ իր ցաւակցութիւնը յայտնած է հանգուցեալին ազգական Պ. Գրիգոր Պօղոսեանի: Կարինի եկեղեցին մէջ ալ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն մը կատարել տուած է տեսչութիւնը, որուն ներկայ գտնուած են Սանասարեան վարժարանի ուսուցչական մարմինը, ուսանողները և խուռն բազմութիւն մը:

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ Որբանոցին Խնամակալութիւնը որոշած է որ նոյն հաստատութեան մէջ մանկավարժական ճիւղ մը հաստատուի, որպէս զի որբուհիները անոր հետեւելով գէթ մէկ մէկ մանկապարտիզպանուհի ըլլան և ապագային օգտուին անկէ: Այս առթիւ Խնամակալութեան անդամներէն Բարթող էֆ. Թէլեան, պաշտօն յանձնեց ուսուցիչ Կարապետ էֆ. Պալապանեանի, որ ծրագիր մը պատրաստէ և ներկայացնէ:

Կ'ՆԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ընթացաւարտ կարգին Մանկավարժութեան քննութիւնները տեղի ունեցան շաբաթ օր վարժարանին ընդարձակ ամփիթատրին մէջ, ուր ներկայ էին բաց ի դասախօս Ց. էֆ. Հինդլեանէ, Ղալաթիոյ քարոզիչը, Տօքթ. Թօփճեան, Գալուստ էֆ. Մալաթեան և Խնամակալութեան անդամներէն Հրանտ էֆ. Աստուր: Պ. Ստեփան Լօքմաճեանի եղած հարցումն էր՝ Մտքի ծանրաբեռնում և անոր հետեւանքները: Պ. Գրիգոր Բէշիշեանի եղած հարցումն էր՝ Ֆիզիքական մտաւորական և բարոյական դաստիարակութեանց յարաբերութիւնները: Պ. Գասպար Համամճեանինը՝ Մարմնոյն և հոգւոյն յարաբերութիւնները: Պ. Նազարէթ Լէսէճանեանինը՝ Ուղեղ և Խորհուրդ, զգայարանաց կրթութիւն, մտքի զարգացում և մտաւորական կրթութեան էական սկզբունքները: Պ. Խորէն Բաքմաճեանինը՝ Հին, Միջին և Նոր դարերու մէջ տիրող դաստիարակութեան զանազան մեթոտները և արդի փորձառական մանկավարժութիւնը: Պ. Արշակ Պօտիկեանինը՝ Ծնողաց պատասխանատուութիւնը՝ զաւակներու առողջութենէն առաջ և վերջը, դպրոցին պատասխանատուութիւնը, դիրքը և ներքին կազմակերպութիւնը: Պ. Կարապետ Մինթանճեանինը՝ Դաստիարակութեան մէջ նկատի առնուելիք պայմաններ, ուսուցչին և աշակերտին պարտականութիւնները, անհատական և հաւաքական դաստիարակութիւն: Պ. Գալուստ Գալուստեանինը՝ Դաստիարակութեան նպատակը անհատական և ընկերական տեսակէտներով, մանկավարժութեան օգտակարութիւնը, ազդեցիկութիւնը և արդի վիճակը: Գրեթէ բոլոր շրջանաւարտներն ալ գոհացուցիչ պատասխաններ տուին, մանկավարժութեան այս քննութեան, որուն դասընթացքը տարեշրջանին սկիզբը առաջին անգամ ըլլալով հաստատուած էր կեդրոնականի մէջ:

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ միաբաններէն Տ. Մեսրոպ վրդ. Մագսուտեան որ այժմ Դուրէճ կը գտնուի և վարած է առաջին. փոխանորդի պաշտօններ, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Մարսիլիոյ հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը իրեն յանձնուի:

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ եկեղեցիին եկեղեցական ձեռք մը զգեստ չունենալու համար, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը խնդրած էր նուիրահաւաքութեան կոնդակ մը: Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնեց:

ՊՈՒՐԿԱԶԻ Թաղ. Խորհրդոյ անդամները հրաժարած ըլլալով մայիս 26ին նոր ընտրութիւն կատարուած է Տ. Գէորգ քհ.ի նախագահութեամբ և ընտրուած են հետեւեալ 7 անձերը. Տեարք Կարապետ Վարդապետեան, Պետրոս Տէյիրմէնճեան, Գէորգ Զամեան, Պօղոս Բուլճեան, Արսաշէս Պալիկեան, Գրիգոր Բարթամեան և Յակոբ Սարգիսեան:

ՊԱՂՔԷՍԻՐԷՆ ղրկուած հանրագրութիւն մը կը բողոքէ տեղւոյն Թաղ. Ժողովին կազմութեան դէմ, առարկելով թէ՝ ժողովականները արդէն երկամեայ պաշտօնավարութիւն մը ունեցած ըլլալով, վերընտրելի չէին կրնար ըլլալ, ինչ որ հակառակ է Պատրիարքարանի կանոնագրին: Բողոքողները կը խնդրեն որ ատոնք պաշտօնէ դադրին և օրինաւոր ընտրութիւն կատարուի:

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ հաստատութեան տարեդարձին օրը 10—12 տարու կղզեցի տղեկ մը Որբանոցէն փախած ըլլալով, Հիւանդանոցի Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեան անմիջապէս մարդ ղրկել տուած էր կղզի: Տղան հոն գտնուելով, Որբանոց կ'առաջնորդուէր երբ կամուրջին վրայ նորէն առիթ գտած էր փախչելու: Այս ընթացք տղեկը ուրբաթ օր դարձեալ ձեռք անցուեցաւ և տարուեցաւ Որբանոց:

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Յակոբ էֆ. Պարտիզպանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Սամաթիոյ Երեք Թաղերու Աղքատախնամին: Այրի տիկին Թերեզա Լ. Ճգնաւորեան 108, Միքայէլ էֆ. Ճգնաւորեան 108, Արթին էֆ. Գալփաքճեան 54, Դանիէլ էֆ. Հայոցեան 54 ղրշ.:

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

17 Յունիս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	98 75
Րէժի	(Tab. Turcs)	392 —
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv. Unif.)	88 70
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	134 50
Պանք ՕԹՕ.	(Banque Ott.)	610 —
Թրանսվաալ	(Transvaal)	89 —

ՌԵՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Եէմէն հէյէթը թէֆթիշիյէսի ուտուրը Թահրիրիյէսի պաշ քիթապէթինէ Գօսօվա վիլայէթի խարէ մէքթուպի պաշ քեաթիպի սաատէթլու Խալիլ Ուլուվի պէյ թահին պույրուլմուշ տըր:

Խազինէի ճէլիլէի մալիյէ գալէմի խարէճիէ մուտիրլիյինէ Հալէպ տէֆթէրտարը էսպագը սաատէթլու Ալի Էմիրի էֆէնտի թահին պույրուլմուշ տըր:

ՆԵՐՔԻՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՄՐՐԻԿԸ.— Վեհ. Սուլթանը Պոլսոյ մէջ վերջերս տեղի ունեցած բուռն մրրիկէն արկածեալներուն և վնասեալներուն համար բարեհաճած էր իր Անձնական Գանձէն 10,000 ոսկի շնորհել, հրամայելով որ վնասուածներուն մէկ ցանկը մատուցուի: Տրուած հրահանգին վրայ, Թաղապետական պաշտօնեաներ, մուխթարներու հետ ամէն թաղի մէջ քննութիւն կատարելով, վնասուածներուն ցանկերը պատրաստեցին և ղրկեցին ձեռնհաս իշխանութեան: Ներքին գործոց նախարարութեան մէջ կազմուած յանձնաժողովը, որուն պաշտօնն էր վնասները ճշդել և նպաստին բաշխման եղանակով զբաղիլ, առջի օր նիստ գումարեց և նկատի առաւ հասած այդ տեղեկագիրները: Յանձնաժողովը աւարտելով իր խորհրդակցութիւնները, վնասներուն չափը ցոյց տուող ցանկի մը հետ, նպաստին բաշխման ձեւն ու եղանակը որոշեց, և այս մասին իր տեղեկագիրը մատոյց յառս Կայս. Դահոյից:

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Ինչպէս գրեցինք, Ելմտական նախարարութիւնը Շաբաթ օր սկսաւ մէջ մէկ ամսաթոշակ վճարել բոլոր Պետական պաշտօնեաներուն:

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Պոլիս գտնուող Հապէշ Պատրիարքութեան անդամ Հաճի Ապտուլլահ Սատըգ փաշա Ուրբաթ օր Պոլսէն մեկնեցաւ Հապէշիստան: Մեկնելէ առաջ Կայս. Պալատ գնաց իր երախտագիտութիւնները մատուցանելու և արժանացաւ Կայս. բարեհներու: Մինչեւ շոգենաւ ողջերթի գնաց Կայս. Թիկնապահ Նէճիպ պէյ:

ՇՈՒԷՏԻ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պոլսոյ Շուէտ Նորվէկեան դեսպան Պ. Պէքֆրից որ Վիէննա փոխադրուած էր նոյն պաշտօնով, Շաբաթ օր մեկնեցաւ Պոլսէն: Վեհ. Սուլթանին կողմէ դեսպանական հիւրամեծարի օգնական Ապտիւրրէզագ պէյ շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեց: Բ. Դրան կողմէ ալ Թարգման Խայրէտտին և Սաատէթտին պէյերը ողջերթ մաղթեցին:

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Ընդհ. Քննիչ Հիլմի փաշա Սելանիկէն Մանասթըր ժամանեց:

ՊԵԼՃԻԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական կոմս Ճէնէյ, որ Պելճիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան դիւանի տնօրէն կարգուած էր, Պոլսէն մեկնեցաւ Շաբաթ օր:

Մ. ՏԷԼԵԱՆԻՍԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԸ.—Յունաստանի վարչապետ հանգուցեալ Մ. Տէլեանիսի հոգւոյն համար պատարագ մատուցուեցաւ Շաբաթ առաւօտ, Բերա, Հելլէն դեսպանատան մատրան մէջ: Ներկայ էին դեսպան Մ. Կրիպարիս և պաշտօնէութիւնը, հիւպատոսը և պաշտօնեաները, եկեղեցականներ և գաղութին երեւելիները: Կրօնական արարողութիւններէն ետք, ըստ աւանդական սովորութեան, դեսպանատան մէջ քոլիվա հրամցուեցաւ:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան խորհրդական Ֆօն Տէսֆել էֆ. արձակուրդով Եւրոպա մեկնեցաւ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ'Քօնոր քանի մը հետեւորդներու հետ, նախընթաց օր Իմռօզ պահականաւով Եալովա գնաց: Դեսպանը անկէ Նիկոմիդիա անցաւ ու երկու օր մնալէն յետոյ Պոլիս պիտի դառնայ:

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.—Տ. Եօաքիմ Պատրիարք ամէն առաջ շրջաբերական մը ղրկած էր Օրթոտոքս Ինքնագլուխ եկեղեցիներու, եկեղեցական կարգ մը ծէսերու և վարդապետութեանց մասին անոնց կարծիքը ուզելով: Այս մասին Յունաստանի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ և Քարատաղի եկեղեցիներուն պատասխանները հասած էին: Ռուս եկեղեցիին վերին Սինոդին ալ պատասխանը հասաւ Պատրիարքարան: Ռուս Վերին Սինոդը ցաւ կը յայտնէ որ եկեղեցիին յառաջդիմութեան ձգտող այս կոչին չէին պատասխանած ամէնէն հին և մեծ Պատրիարքութիւնները, ինչպէս Աղեքսանդրիոյ, Անտիոքի, և ուրիշ երկիրներու Օրթոտոքս եկեղեցիները: Գալով ուրիշ եկեղեցիներու, մասնաւորաբար Անկլիքաններու և Հին-կաթոլիկներու, Ռուս Վերին Սինոդը աստուածաբանական յանձնաժողով մը կազմեր է, պատասխանելու համար այդ եկեղեցիներուն կողմէ եղած քանի մը հարցումներու, որոնք միացման խնդիրին չեն պատկանիր: Ռուս Սինոդը կը հաւանի եկեղեցիներու ներկայացուցիչներու գումարման մը, վիճաբանելու համար խնդրոյ առարկայ վարդապետութեանց մասին:

—Բերայի Յոյն հասարակութեան ժողովը ուրբաթ օր տեղի ունեցաւ: Տեղեկագիրէն կը հասկցուէր թէ, անցեալ 1904 տարուան միջոցին հասոյթ եղած է 1,322,315 ղրշ. և 1,219,402 ղրշ. ծախք, որով 102,912 ղրշ.ի աւելցուկութիւն մը, որ հաստատ դրամագլուխ է: Ժողովը որոշեց Թիւնէլի մօտ 2500 ոսկիով գետին մը գնել, երկսեռ վարժարան մը հաստատելու համար հոն:

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՄԷՋ.— Թուրք թերթերը հետեւեալ դէպքերը կը պատմեն. — Քոսովայի մէջ, Բալանքայի մօտերը 80է աւելի պուլկար աւազակներ ապաստանած էին 5 տուներու մէջ: Զօրքերը պաշարեցին: Աւազակները անձնատուր չըլլալով փախչելու համար կրակեցին տուները, բայց ամէնքն ալ նուաճուեցան: Սպաննեալներուն մէջ կայ նաեւ հռչակաւոր Տօնչէֆ: Շատ մը զէնքեր գրաւուեցան: Սիրոզի Թէրնիք գիւղին մէջ աւազակախումբ մը ապաստանած ըլլալով, գիւղը պաշարուեցաւ և տուները պահուըտած աւազակները ձերբակալուեցան: Կիւմիւճէի և Քաթէրինի շրջակայքն ալ ընդհարումներ կատարուելով, 5 աւազակներ սպաննուեցան:

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան Սելանիկի ճիւղին համար նոր շէնք մը պիտի կառուցուի, հին մաքսատան դէմ, 8000 ոսկիի ծախքով մը:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Ֆէրտինանտ իշխան դեռ երեք ամիս Եւրոպա պիտի մնայ: Պիտի այցելէ Լիէժի արուեստահանդէսը, Լոնտոնի թէյնարանական համաժողովը և յետոյ Բարիզ երթալով պաշտօնապէս պիտի ընդունուի Լուպէ նախագահէն:

— Խաղի Թուղթերը մենաշնորհ եղան կառավարութեան: Խաղի Թուղթերու մէկ ծրարին, 3էն մինչեւ 5 փր. գին դրուեցաւ:

ՊՈԼԻՍ-ՍԵԼԱՆԻԿ երկաթուղիին արժեթղթերու ժողովը գումարուեցաւ ուրբաթ օր Ղալաթիոյ մէջ: Տեղեկագիրէն կը հասկցուէր թէ, անցեալ 1904 տարւոյն մէջ նոյն գիծին հասոյթները եղած են 2,223,336 ֆրանք, և ծախք՝ 2,150,041 ֆր.: Շահաբաժին պիտի տրուի 10 ֆրանք իւրաքանչիւր արժեթուղթի:

ԹՕԿՕ ՊՈԼԻՍ ԵԿԱ՞Ծ Է

Ճարոնցի հռչակաւոր ծովակալը Թօկօ Պոլիս եկա՞ծ է: Ահա թերթերուն այսօրուան խօսքը: Սթամպուլի ընթերցողներէն մին նամակ մը գրելով կ'ըսէ թէ ասկէ 15 տարի առաջ Պոլիս եկան ճարոնական երկու մարտանաւեր Քոնկ-Կօ և Հիյէի, որոնցմէ առաջինին երկրորդ նաւապետին անունն էր Թօկօ: Այս երկու ճարոնական մարտանաւերը 1891 յունվարին Պոլիս եկած էին, սաստիկ մրրիկի մը առթին Մ. Արեւելեան եղերքներուն վրայ ընկղմած օսմ. Էրթողրուլ մարտանաւէն մնացորդները բերելով: Սթամպուլ կ'ըսէ թէ այս այցելութիւնը մարզային ուղեւորութիւն մըն ալ եղաւ Միքատոյին նաւազներուն համար, զոր կը յիշեն անշուշտ այսօր ծովակալ Թօկոյի կարգ մը սպաները: Քօնկ-Կօ և Հիյէնի դեռ գոյութիւն ունէին ճարոնական նաւատորմին մէջ ներկայ պատերազմին սկիզբը: Մասնաւոր պաշտօններու համար զինուեցան և կը կարծուի թէ անոնցմէ մին ընկղմեցաւ: Նոյն ֆրանսերէն թերթը, որ երկար յօդուած մը նուիրած էր այն ատեն իր 1891 յունվար 8ի թիւին մէջ, կ'արտատպէ զայն, օրուան արժէքութենէն օգտուելով: Ահաւասիկ այն մասը որ ուղղակի Թօկոյին կը պատկանի. —

«Քոնկ-Կոյի երկրորդ նաւապետ Մ. Թօկօ իր հիւրերը կ'ընդունի նաւի մը համար ընդարձակ և զգուշութեամբ յարդարուած սրահի մը մէջ, տաքցած՝ վառարանով մը որմէ շատ քիչ կը հեռանայ ինք: Ինչպէս եւրոպական մարտանաւերուն մէջ, հոս ալ կախուած են իրենց վեհապետներուն պատկերները, Միքատոյինը և կայսրուհիինը: Կայսրուհին իր ձախ կողմը ունի կայսերական Եաշիհիթօ իշխանը, 12 տարու: Միքատոն եւրոպական համազգեստներու նման զինուորական զգեստ մը կը կրէ և Իտալիոյ Թագաւորին փեղոյրին պէս փեղոյր մը, որուն փետուրները վար կը կախուին: Սրահին մէջտեղը կայ սեղան մը որուն վրայ դրուած է ճարոնական սիրուն ափսէ մը, և այս ափսէին մէջ հիւրերու այցետոմսերուն դէզը:

«Մ. Թօկօ շատ քաղցրաբարոյ նկարագիր մը ունի: Մօրուսաւոր է և սահուն անգլիերէն կը խօսի: Այս լեզուն շատ աղէկ կը խօսին նաեւ Քոնկ-Կոյի միւս սպաներէն շատեր: Նաւին մէջ գտնուող նաւաստի մըն ալ կայ որ քիչ մը ֆրանսերէն կը յամարէ:

«Մ. Թօկօ իր այցելուներուն ցոյց կուտայ Եօքոհամայի մէջ քաշուած երկու լուսանկարներ, որոնց մէկ քանի օրինակները մատուցած են Վեհ. Սուլթանին: Պատկերներէն մէկը կը ներկայացնէ ծովակալ Օսման փաշան, սպար Էրթողրուլի, մեծ համազգեստով և ճարոնական պատուանշանի մը Ա. կարգը կուրծքը: Երկրորդ պատկերը, դիրքով խոշոր, կը ներկայացնէ Էրթողրուլի բոլոր օսմանցի սպաները և նաւազները, իրենց մարտանաւին մէջ:

«Մ. Թօկօ ամենամեծ մտերմութեամբ մը դրօշմովը կը տեսակցի իր սպարապետներուն հետ»:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՄԷՋ
ԱՂԵՏԱԼԻ ԵՒ ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ

Շաբաթ առտուան դէմ, աղետալի հրդեհ մը մոխիր դարձուց Խասգիւղի հրէաբնակ թաղին մեծ մասը: Նոյն գիշեր ժամը 7½ին, նոյն գիւղը, Շէրպէթճի Փիրի թաղը, Շէրպէթճի Աւրամ փողոց Սոլոմոն Եաֆէր անուն այրի հրէուհիի մը տունէն հրդեհ ծագեցաւ և ակնթարթի մը մէջ բոցերը տարածուեցան չորս կողմ, հակառակ հասած օգնութեանց: Թաղին բոլոր տուներուն փայտաշէն, փոքր, իրարու կից ըլլալը և Տէրքոսի ջուրի ծորակ չգտնուիլը նպաստեցին արկածին աղետալի համեմատութեան: Հով չկար, սակայն տուները արդէն դիւրավառ հանգամանք մը ունենալով, հրդեհը մեծնալով մեծցաւ: Մէկ վայրկեանի մէջ սկսան իրարմէ տարբեր անդեր տանիքներ բռնկիլ, բոցեր ելլել, մինչ բնակիչները անակնկալի եկած, լեղապատառ, հազիւ գլխներուն զգեստով մը և իրենց ընտանիքին անդամները, զաւակները հաւաքած դուրս կը փախչէին, առնելի թէհ ու բան մը յարուցանելով: Այս խառնաշփոթին մէջ բոցերը աւելի՛ արծարծուին, երեք թեւի բաժնուեցան, ուղղուելով Քէչէճիլէր, Այնալը Քավաք և Տէրէ Սօքաք: Հրդեհին վայրը փութացած էին բաց ի անկանոն բազմաթիւ ջրմաններէ, ցամաքային և ծովային հրշէջ զօրագունդերը՝ բայց հրդեհին անօրինակ հանգամանքին պատճառաւ չկրցան մօտենալ անշուշտ: Սակայն ամէն կողմէ վերադարձնելի ճիգեր թափուեցան, տուներ վար առնուեցան, բայց ի զուր, քանի որ փողոցներուն նեղութիւնը և տուներուն փայտաշէն, հին ըլլալը ամէն ջանք ապարդիւն կը հանէին: Առանց այս աններեւակայելի ջանքերուն, հրդեհը կրնար ա՛լ աւելի աղետալի դառնալ եթէ քանի մը ժամ եւս տեւէր: Հինգ ժամուան անընդհատ լափլիզումէ մը ետք, ժամը կէսին բոցերը մարիլ կարելի եղաւ, մէկ ծայրը Բարմաք Գափու փողոցին մէջ, միւսը Այնալը Քավաքի կողմը, ուր երկու տուներ վար առնուեցան և միւս ծայրն ալ Օգ Մէյտանի գացող ճամբուն եզերքը: Այս միջոցին քանդ ու աւեր դարձան այդ խոշոր թաղին Քէօբրիւլի, Պասմաճի Աւրամ, Շէրպէթճի Աւրամ, Թէրզի Խայիմ, Խարապ Չէշմէ և Տէրէ փողոցները ամբողջութեամբ: Թաղին մէջ Սինակօկան քարաշէն ըլլալով, չայրեցաւ այլ միայն վնասուեցաւ: Իսկ Օգ Մէյտանիի կողմն ալ երեք տուներ ազատուած են, որոնք կղզիի պէս մնացած են մէջտեղը, զարմանք պատճառելով դիտողներուն:

Այս աղետալի հրդեհէն այրեցան ամէնքը 122 տուն, 10 խանութ և Ալլիանս Իսրայէլիթի երկսեռ վարժարանը: Ահաւասիկ բաժանումները.— Խարապ Չէշմէ փողոցին մէջ 6 տուն: Տէրէ փողոց՝ 19 տուն, 2 գինետուն և 3 նպարավաճառի խանութ: Թէրզի Խայիմ փողոց՝ 29 տուն և մէկ փերեզակի խանութ: Շէրպէթճի Աւրամ փողոց՝ 10 տուն: Պասմաճի Աւրամ փողոց՝ 19 տուն, մէկ նպարավաճառ և 3 ուրիշ խանութներ: Քէօբրիւլի փողոց՝ 7 տուն և Ալլիանս Իսրայէլիթի վարժարանը, և ուրիշ շատ մը տուներ տարբեր փողոցներու մէջ:

Այս տուներուն մէջ ամէնքն ալ կը բնակէին հրեայ ընտանիքներ, մեծագոյն մասը համեստ դասէ: Սեփականատէրերուն մէջ միայն քանի մը իսլամներ կան, մնացեալները հրեայ են, մեծ մասամբ իրենց բնակիչները: Այրած 122 տուներուն մէջ կը բնակէին 228 ընտանիք, ամէնքը 1168 հոգիէ բաղկացած: Ասոնք գրեթէ ամէնքը բացը մնացած ըլլալով, առժամապէս պատսպարուեցան Սինակօկային, ուրիշ պարապ տուներու և իրենց ազգականներուն քով: Միայն Սինակօկային մէջ 500 հոգիէ աւելի կան:

Վեհ. Սուլթանը, իմանալով աղէտը երկու թիկնապահներ ղրկեց հրդեհին վայրը, հրամայելով որ ամէն ջանք և զոհողութիւն ըլլայ հրդեհը մարելու համար:

Հրդեհին վայրը փութացած էին նաեւ Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ, հրշէջ զօրաց ընդհ. հրամատար Զիւչէնեի փաշա, ծովային հրշէջ զօրաց հրամատար կայմ. Թիկնապահ Մէհմէտ փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ, որոնք պէտք եղած հրամանները տուին բոցերը սահմանափակելու համար:

Հրկիզեալներուն մէկ ցանկը պատրաստելով մատուցուեցաւ յառս Կայս. Դահոյից:

Թաղապետութիւնը առջի օր և երէկ հաց, պանիր և այլն բաժնեց հրկիզեալներուն:

Փլչելու վտանգ սպառնացող բոլոր այրած պատերն ու ծխնելոյզները վար առնուեցան, արկածի տեղի չտալու համար:

Հրդեհին ընդհ. վնասը 15,000 ոսկի կը գնահատուի: Ապահովագրական ընկերութիւններուն վնասը կը հասնի 8—9000 ոսկիի:

Կալուածներէն փոքր մաս մը միայն ապահովուած է, քանի որ բնակիչները անակնկալի եկան և մանաւանդ որ Շաբաթ ըլլալով հրեաները կրակի չեն դպչիր, որով մինակ ինքնինքնին ազատեցին: Ազատուած կալուածները Օգ—Մէյտանի մէջ հաւաքուեցան:

Հրդեհը ինքնին արկածի մը արդիւնք է: Ծագում առած տան տիրուհին Եաֆէր, ըստ հրէական սովորութեան առջի Ուրբաթ իրիկուընէ սկսեալ մինչեւ Շաբաթ իրիկուն կրակի և լոյսի ձեռք չդպցնելու համար, տեսակ մը լամբար դրած էր ծխնելոյզին մէջ: Գիշերը այս լամբարին չուրջի լաթերը կը բռնկին: Իրա՛ւ է տան տիրուհին կ'արթննայ: Բայց որովհետեւ կրօնական սովորութեան համաձայն չէր կրնար կրակ կամ լոյս բռնել, կ'սկսի պոռալ, բայց մինչեւ որ կը հասնին, ծխնելոյզը արդէն բոցերու մէջ էր:

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 18 Յունիս.— Նովոյէ Վրէմիա կէս պաշտօնական ռուս թերթը կը հաւաստէ թէ զինադադար մը կնքուած է: Ուաշինկթընէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Նախագահ Րուզվէլթ այս օրերս կ'զբաղէր զինադադար մը կնքելու խնդրով:

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճարոնական դեսպանատունը կը հերքէ Սպարապետ Լինէվիչի այն տեղեկագիրը թէ Մարէշալ Օեամայի բանակը բրինձ և ռազմանիւթ չունի եղեր:

ՊԵՐԼԻՆ.—Անգլիա մերժած ըլլալով մասնակցիլ Մարօքի խնդրոյն կարգադրութեան համար միջազգային դեսպանախորհուրդի մը, կը ծանուցուի թէ Գերմանիա ալ թողած է այդ գաղափարը և ուղղակի պիտի բանակցի Ֆրանսայի հետ: Մ. Նահանգներու և ռուս կառավարութիւնները յայտարարած են թէ այն վայրկեանէն երբ Անգլիա մերժէ դեսպանախորհուրդին մասնակցիլ, իրենք ալ չպիտի մասնակցին:

ԼՈՆՏՈՆ.— Թանճէրի մէջ կ'ըսեն թէ Գերմանիա արդէն քանի մը աւատրական արտօնութիւններ ձեռք բերած է: Խնդրոյ առարկաները Թանճէրի նաւահանգիստին և տօքերուն արտօնութիւններն են: Կը վախցուի որ կացութեան մէջ այս փոփոխութիւնը կնճռոտեցնէ գործը:

ԲԱՐԻԶ.— Վարչապետ և Արտաքին գործոց նախարար Մ. Րուվիէ այսօր դարձեալ տեսակցեցաւ գերման դեսպան Րատոլին իշխանին հետ, Մարօքի խնդրոյն վրայ:

ԱԹԷՆՔ.— Հանգուցեալ Վարչապետ Մ. Տէլեանիսի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ արտասովոր փառաւորութեամբ: Ներկայ էին Յունաստանի Գէորգիոս Թագաւորը, նախարարները, բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, Երեսփ. Ժողովին կուսակցութիւնները և խուռն բազմութիւն մը: Սուգը ընդհանուր է:

ԲԱՐԻԶ.— Վարչապետ Մ. Րուվիէ վերջնապէս որոշած ըլլալով արտաքին գործերը ինք վարել, ելմտական նախարար անուանուեցաւ Մ. Տըլօ:

— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զարը ընդունած է ռուս նաւատորմին վերին հրամատար Ալեքսիս մեծ դուքսին և ծովային նախարար ծովակալ Ավէլանի հրաժարականները:

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

4/17 Յունիս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ռ.	95.39½
Երէկուան էն բարձր գինը »	96.08
» էն վար գինը »	95.39½
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	131 50
Երէկուան էն բարձր գինը »	131 87½
» էն վար » »	131.50
Րէժիի պարտաթուղթ ֆրանք	394.—
Շիրքէթը Խայրիէ	31.—
Օսմանեան Պանքա	613.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	257.—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	515.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա.	310.—
» « » Բ.	269.—
Պանք Նաս. Կրէտ	435.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	7.60
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ռ.	14.15
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4 07½
Լաւրիոմ ֆր.	39.75
Թրանսվաալ »	89.75
Ռուսական 4% 1901	90.—
Ճարոնական 4%	89.25
Սպանիական արտաքին	91.60
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ռ.	90.81
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.	99.72

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.11
Անգլիական ոսկի	109.34
Ֆրանսական ոսկի	87,12
Քրիմեց	51.08
Մէթալիք	103.03
[illegible]	90.10
Բօլ	8.66
Ռուպլի թղթադրամ	109.25
Լոնտոն 3 ամիս	22.75
Բարիզ »	
Վիէննա չէք ֆիոր.	21.91
Պէրլին անտոկօ չէք մարք	18.67

Տե՛ս չորրորդ երես «Էգօնոմիա Պալիթ» ընկերութեան ազդը

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ» — 9 —

ԳՐԵՑ ԱԴԻԼՎԷՆՍԸՆ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ԺԻՐԱՅՐ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Գանձի Կղզին

Ե.

ԿՈՅՐԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Աւազակները սկսան փախչիլ ամէն կողմ, ոմանք դէպի ծովածոցը և ոմանք աշտարը։ Կէս վայրկեան չքշած, Բիւն առանձին մնացած էր։ Չեմ գիտեր թէ կոյրին ընկերները իրենց վախին հետեւանքով լքանեցին զայն թէ իր սպառնալիքներուն և կոշտութիւններուն վրէժը լուծելու համար։ Բայց իրողութիւնը սա է որ կոյրը եառ. մնացած էր, գաւազանը կատաղօրէն գետին կը զարներ, և խարխափելով կը փախչէր, ի զուր օգնութեան կանչելով իր ընկերները։ Վերջապէս, քանի մը ՀՐ... ...ոմններէ և դարձուածներէ եաքը, ճամբան կորսնցուց և սկսաւ դէպի գիւղը վազել մեր մօտէն անցնելով և պոռալով,

—Ճօննի՛, Սե՛ւ շուն, Տի՛րք, մի՛ թքանէք այսպէս ձեր ծերունի Բիւն։

Նոյն պահուն ձիերու աղմուկը կը մօտենար։ 4—5 ձիաւորներ ծովափին ամենէն բարձր կէտին վրայ հասան և սրարշաւ իջան դէպի մեզ գալով։ Բիւ իր սխալը հասկցաւ, եւ դարձաւ և վազեց ուղղակի փոսը, որուն մէջ գլորեցաւ։ Իսկոյն ելաւ և շփոթութենէն գնաց ինկաւ ձիու մը ոտքերուն տակ։ Ձիաւորը փորձեց զսպել ձին, բայց շատ ուշ էր։ Բիւ տապալեցաւ սոսկալի աղաղակ մը արձակելով։ Ձիուն սմբակներուն տակ կոխկրտուեցաւ։ Վայրկեան մը մէկ կողմին ծռեցաւ մնաց, յետոյ երեսի վրայ պառկեցաւ ու այլ ևս չշարժեցաւ։

Արդէն դուրս ելած էի ապաստանած տեղէս, ձիաւորներուն ձայն տալով, որոնք մի առ մի կեցան, այս արկածէն սարսափահար։ Մաքսաւորներ էին, որոնց հանդիպած էր Տքդ. Լայվսիին գացող մարդը և մեզ սպառնացող վտանգն անոնց իմացնելու արթնամտութիւնը ունեցած էր։ Իրենց պետը արդէն լուր առած էր խարսխած շոգենաւակին վրայ և իր պահակախումբը այն կողմը տանիլ որոշած էր։ Ահա այս պարագային կը պարտինք մեր կեանքը։

Գալով Բիւին, մեռած էր։

Բիչ մը պաղ ջուր բաւական եղաւ մայրս սթափեցնելու։ Իր սարսափը անցնելուն և գիւղ դառնալուն պէս, սկսաւ իր պահանջքէն քանի մը ոսկի պակաս առնելուն վրայ ցաւիլ։

Այս միջոցին մաքսաւորներուն պետը սրարշաւ կ՚երթար դէպի հոն ուր խարսխած էր շոգենաւակը։ Բայց իր ընկերներուն հետ պարտաւորուեցաւ վար իջնել ձիէն հաւանական թակարդէ մը զգուշանալու և գտնելու համար այն ճամբան որ դէպի հովիտը կ՚իջնէր։ Զարմացաւ երբ ծովախորշն հասնելուն՝ տեսաւ որ շոգենաւակն արդէն խարիսխ վերցուցած էր, թէեւ տակաւին շատ հեռացած չէր։

Մաքսաւորներուն պետը ձայնեց և շոգենաւակէն պատասխանեցին իրեն որ թո՛ղ լուսնի լոյսին մէջ չկենայ եթէ չուզեր որ կապար ուտէ։ Նոյն պահուն գնդակ մըն ալ սուլեց իր ականջին մօտէն։

Շոգենաւակը անյայտ եղաւ, մինչ մաքսապետը, իր բացատրութեամբ, ծովափին վրայ մնացած էր տեղատուութենէ մնացած ձուկի մը պէս։ Իսկոյն իր մարդերէն մէկը Պրիստոլ ղրկեց շոգենաւակին անցքը ծանուցանելու համար։

— Ինչ օգուտ ունի, կը հարցնեմ ձեզի, ըսաւ։ Փախան գացին։ Խօսքերնին անգամ ընել չարժեր։ Գոհ եմ որ Տիար Բիւի ոտքին կոշտերը ճզմեցինք։

Վասն զի հիմա բոլոր պատմութիւնը գիտէր։ Իրեն հետ մեր պանդոկը դարձած էի։ Կարելի չէ երեւակայել տուն մը որ աւելի տխուր վիճակ մը ունենայ քան մեր պանդոկը։ Մեզ չգտնելնուն վրայ զայրացած մէջ, աւազակները խորտակած և գետին նետած էին ամէն բան, մինչեւ ժամացոյցը։ Թէեւ միայն նաւապետին ոսկիները և մեր դարակին մէջ գտնուած դրամը առած էին, բայց այսպիսի աւեր մը կործանում էր մեզի համար։ Մաքսապետը բան մը չէր հասկնար այն կատաղութենէն որով անշուշտ ոգեւորուած էին թշուառականները։

— Կ՚ըսէք որ ստակը առին, կը հարցնէր ինծի։ Բայց ան առեն ի՞նչ կը փնտռէին։ Ուրի՞շ ստակ։

— Ո՛չ, պարոն, չեմ կարծեր։ Ուրիշ բան մը կը փնտռէին, որ իմ քովս է, բաճկոնիս գրպանին մէջ։

— Ինծի կուտա՞ք։

— Խորհած էի որ Թերեւս Տոքդ. Լայվսիին...։

— Աղէ՛կ, ըսաւ մաքսապետը, առանց ամենափոքր սրտնեղութիւն մը ցոյց տալու։ Դատաւորը ճիշդ այն անձն է որուն կրնաք վստահիլ այս աւանդը։ Հիմա կարծեմ գէշ չըլլար եթէ երթամ այս Բիւին մահը իմացնեմ Տքդ. Լայվսիին, որովհետեւ մաքսային ուրիշ պաշտօնեաներ կրնան շուտով պատմութիւններ հնարել մեզ դէմ։ Եթէ կ՚ուզէք, Հօքինս, հետս եկէք։

Ի սրտէ շնորհակալ եղայ այս առաջարկին համար և գիւղ դարձանք, ուր ձիերը կը սպասէին։ Մինչ մօրս կը հաղորդէի այս կարգադրութիւնները, մաքսաւորները ձի կը նստէին։ Պետերնին, Մր. Տէնս, լաւագոյն ձիուն քամակին վրայ դրաւ զիս, և յետոյ մեկնումի նշանը տուաւ։

Ճամբայ ելանք Տոքդ. Լայվսիին երթալու համար։

Զ.

ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Երբ Տոքդորին տունը գացինք, պատուհաններէն լոյս չտեսանք։ Մր. Տէնսի հրամանով ձիէն իջայ և դուռը զարկի։ Սպասուհի մը երեւցաւ և մեզի իմացուց որ Տոքդորը տունը չէր, այն իրիկուն Սքուայր (1) Դրիլօնիի դղեակը ճաշելու գացած էր։ Մր. Տէնս որոշեց որ անմիջապէս հոն երթանք։ Մնաց որ դղեակը շատ հեռու չէր։ Ուստի առանց ձի նստելու, և միայն ասպանդակէն բռնելով գացի մինչեւ դարպասին դուռը։ Մր. Տէնս, ձիէն իջնելով, անունը յայտնեց և անմիջապէս ընդունուեցաւ։ Նրբանցքի մը ծայրը հասնելնուս պէս, սպասաւորը մեզ տարաւ ընդարձակ սրահ մը որուն չորս պատերը ծածկուած էին դարակներով, որոնց մէջ գիրքեր և 12ի չափ մարմարեայ կիսարձաններ կային։ Սքուայրն ու Տոքդորը հոն կրակին անկիւնը նստած էին և սիկառ կը ծխէին հանդարտօրէն։

(Շարունակելի)

(1) Սքուայր բառը, զոր պէտք չէ շփոթել էսքուայրին հետ, Անգլիոյ մէջ կը տրուի աւատապետական գղեակի մը տիրոջ։ Իսկ էսքուայրը պատուանուն մըն է որ նամակի հասցէներու վրայ քաղաքավարութեան համար կը կցուի ոչ-ազնուական անձերու անուններուն։

ԴԱՇՆԱԿԻ
ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՐԴԱՐՈՒՄ

Անոնք որ իրենց դաշնակը նորոգել կամ յարդարել կ՚ուզեն, կրնան դիմել Լեւոն էֆ. Գալֆաեանի, Նուրը Օսմանիէ, Ճըղալ օղլու ճառոթէսի թիւ 53.

Լեւոն էֆ. Գալֆաեան երկար ատենէ ի վեր այս գործը իրեն մասնագիտութիւն ըրած ըլլալով, ամէն անոնք որ իրեն կը դիմեն, խիստ գոհ կը մնան։ 8 2

ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Սգերլին

Դրամագլուխ 12,000,000
Տարեկան հասոյթ 3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԸԼ ապահովագրական ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, —քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ՚երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՕՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ. 28՝ ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԹ
ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՓՕՏՍ ԹԵՅԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Նօ. 4 և 5 Քիւչիւք Թիւնէլ խան
Դեր-Գործակալ էսթրենքի
ՄԱԳՍՈՒԷԼ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
Ուրիշ դեռ գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50—3

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ
Կալաթա Խավեար խան երկրորդ յարկ թիւ 83

Ֆրանսայէն և Անգլիայէն վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած զուտ և ընտիր բուրդէ երիկ մարդոց համար յատուկ գոմթիւմցուններ, բարտըսիւցուններ և բանթալոնցուններ բերուած ըլլալով, արդոյ հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գիներու չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50—7 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՓԼՕՑԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐՔԷԹԻԱՍԸ

Իսքանտօլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանըն քեմէրի 2ᵒ գաթընտա

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա հէման է՛ն էսկի վէ էն զիյատէ քէսպի էհմիյէթ իթմիշ օլան վէ 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէբօզիթօսը, էսկի նամ ու խիւսնիւնը վէ մէքեանընը տալա թէպաիւլ իթմէտիքտէն մաատա, տահիպ վէ միւէսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա խնզիպաթ վէ թէքէմմիւլէ պէզլի զայրէթ իտէրէք, Թօփալեան խանընը, ումում իքինճի գաթընը քէնտուսինէ հասր վէ մաղազըընը թեվսի իյլէմիշ տիր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին սօն մոտա զումաշ վէ պիչիմլէրինի,

2. Գումաշլարըն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,

3. Ֆիյաթլարըն զայէթ միւթէտիլ վէ էհվէնիյէթ օլմասընը։

Ռէյիւլան կէօրէն միւհթերեմ միւշթէրիլէրին մէզքիւր մաղազալարըմըզտան այրըլմայաճագլարընտա զավխյէն էմինիզ։

Մէզքիւր մաղազատա էօյլէ իգտիբինէ տէ էլպիսէ եաբըլմագտա տըր։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱՉԸՔ ՏԸՐ 40 50

ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ
La Union et le Phénix Espagnol

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բարեգի իր կալուածները	Պահեստի գումար
12,000,000 Ֆր.	7,000,000 Ֆր.	59,000,000 Ֆր.

Ամսական 2 Ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ՈՒՆԻՕՆ ԵՒ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 Ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի, ընկերութիւնը մինչեւ մահուան օրը վճարուած ապահովագինները (բռիմ) ամբողջովին կը հատուցանէ առանց տոկոսի։

Եթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ, ապահովագրութիւնը ուզէ գադրեցնել, ընկերութիւնը մէն մի 24 Ֆր.ի փոխարէն 30 Ֆրանք կը հատուցանէ տոկոսով՝ պայմանագրին լրանալէն ետքը, սակայն եթէ ուզէ անմիջապէս ետ առնել իր դրամը, այն ատեն փոքր զեղչ մը կ՚ըլլայ։

Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութեան գրաւ տալով՝ իրենէ փոխառութիւն ընել չնչին տոկոսով։

600 Ֆր.նոց մէն մի պայմանագիր զազգիական «Գրետի Ֆօնսիէ» կամ «Վիլ տը Բառի» պարգեւաւոր պարտաթուղթերուն մէկ թիւը կը հրէ. որուն վիճակելիք պարգեւին քանիերորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրեալ մը ամսական 2 Ֆր. (9½ ղշ.) վճարելով, 20 տարի վերջը (480 Ֆր.ի տեղ) 600) Ֆր. կ՚առնէ եթէ ողջ մնայ։ Ի դէպ մահուան, իր տուած դրամները իր ժառանգորդը կ՚առնէ առանց տոկոսի, ժամաժամ պարգեւներ շահելու բաղդն ալ վայելելով. — Հայր մը իր նորածին զաւկին համար ամսական 2 Ֆր. վճարելով, 20 տարի վերջը 600 Ֆրանքով կ՚օժտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի, իր թիւին վիճակելիք մեծ պարգեւն ալ կ՚առնայ։

Ծանօթ. — Գաղղիական «Գրետ Ֆօնսիէ» և «Վիլ տը Բառի» պարտաթուղթերը, Գրետի Լիօնէ Պանքային (Ղալաթիա) քով պահ դրուած են։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է

Բարիզ, Շուք Տանբիկ, թիւ 66 իր սեփհական շէնքին մէջ

Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալութիւն

Կալաթա Գավաֆեան խան	Պոլիս, Մահմուտ Բաշա
Նօ 6, 7, 8, 9	Գամանճօ խան Նօ 1-2

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Գամանճօ խանի մասնաճիւղը։

ԷԳՕՆՕՄԻՍ.
ՊԱԽԹ (EPARGNE-CHANCE)
Ն. ԲՕՒԱՃՕՂԼՈՒ ՎԷ ՇԻՐՔԷՔԵԱՍԸ
ՊԱՆԳԱՍԸ

ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՍԻՐՔԷՃԻՏԷ ՔԷՕՓՐԻՒԼԻ ԽԱՆԸՆՏԱ
ՆՈՒՄԷՐՕ 26

ՍԱԹԸԼԸՐ այըք թէէտիյաթըլա հէր տիւրլիւ իքրամիյէլի վէ ֆաիզլի թահվիլաթ

ՍԻԳՕՆԹՕ ԻՏԻԼԻՐ, զուբօնլար վէ իսքօնթօ օլունան թահվիլաթ

ԱՎԱՆՍ ՎԷՐԻԼԻՐ էսհամ իսզէրինէ վէ աղ ֆաիզլի օլմագ իւզրէ

ԹԱՀՍԻԼԱԹ ԻՏԻԼԻՐ մէճճանէն միւճէւվէլ թահվիլաթըն խաւվէթ իսամը իթմէէտիքի.

ՍԱԹԸԼԸՐ Իզմիր Համիտիյէ Այտընի Ռէժիէի վէ սաիր քումփանիլէ ըօնտօ պիլէթլէրի

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՕԼՈՒՆԸՐ հարիգէ գարշը էշիյայէ վէ մօպիլեա

ԻԽԹԱՐ. — Կէրէք շիրգէմիզ վէ կէրէքսէ վիլայաթը Տահանէ իչին ճիռաթ տէէնտիլէրէ իհթիյաճ վար իսէ, Սօյգեան գոմիսիօն վէրիլիր. Բու խուսուսատա էա աօւթ օ աօւթէ կէորէ՝ պաշը Քէօփրիւլիւ խանընտա վաքթ միւտիրիյէթը սէ միւրաճաաթ իտիլէ։ 7—50

ՏՔԴ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

Երկարամեայ փորձառութեամբը քաջածանօթ Տքդ. Կ. Մութաֆեան էֆ. իր բնակութիւնը Բերա, Բանկալթի Ճառուղ, Թրամուէյի գծին վրայ թիւ 67 տունը փոխադրած ըլլալով, հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր տունը մէջ, ուր չորեքշաբթի օրերը ժամը 2էն մինչեւ 5 աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ։ Եւ իր Պոլսոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, կէս օրէն վերջը մինչեւ իրիկուն կը գտնուի հէքիմ Փաշա, Պալի Փաշա Եօգուշի գլուխը, Կարապետ էֆ. Պէրպէրեանի դեղատունը, ուր երկուշաբթի օրերը ձրիաբար կը խնամէ աղքատները։ 20—10

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

Առողջապահիկ պայմաններով կառուցուած վարձու տուն Ինսկիւտար, Սէլամսըզ Թարլա Պաշի Ճառուղի 8 սենեակով, բաղնիք մը, ստորին մը, հոր մը, կանոնաւոր պարտէզ և հիանալի տեսարան։ Մանրամասնութեան համար դիմել նոյն կարգը 256 թիւ տունը կամ Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճօբուլօ խան թիւ 18 վաճառատունը։ 8—10

ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ՏԱՌԱՊՈՂՆԵՐՈՒՆ

Պնդութենէ տառապողներուն կը յանձնարարուի ամէն իրիկուան կերակուրին մէջտեղը ԹՐԻՊԼԷՐԱՆ գործածել, անկէ սուրճի դգալ մը խառնելով ջուրի, գինիի կամ կաթի հետ, ինչ որ ամէնէն յամառ պնդութիւնն իսկ անմիջապէս կ՚անհետացնէ առանց լուծմունք ու խիթ պատճառելու. և կը կանոնաւորէ կղկղանքին արտադրութիւնը պէտք եղած քանակութեամբ։ ԹՐԻՊԼԷՐԱՆի բժշկաբար արդիւնքը կը տեսնուի ամէն օր հետեւեալ առաւուն. որուն կանոնաւոր ու երկարատեւ գործածութիւնը հիմնապէս կ՚արգիլէ պնդութեան վերադարձը առանց աղիքները բորբոքելու և լուծողականներու նման աղիքները քերթելու։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. ուշադրութիւն ընել պիտակներուն ստորոտը գրուած հետեւեալ հասցէին. Maison L. Frere, 19, rue Jacob, Paris։ Մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն տիկիններուն որոնք չորութեան յուսահատօրէն կը մաքառին պնդութեան դէմ, ԹՐԻՊԼԷՐԱՆի գործածութիւնը օրական հազիւ 20 փարա ծախս կը պատճառէ։ 18 15—18

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ

Թիւ 322, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 322

Քօսթիւմի, բարտըսիւի և բանթալօնի համար կերպասեղինոց ճոխ տեսակներ։

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ
171, Ղալաթիա Ֆէրմէնէճիլէր, 171

Քօսթիւմի, բարտըսիւի և այլնի համար ճոխ կերպասներու մթերք մը։

Ժ. Բ. ԲԱԲԲԱ
թիւ 17, Պոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 17

Քօսթիւմի, Ժիլէի և բարտըսիւի համար ա լա մօտ կերպասներ։ 13—13

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական գործարաններու աչքի, հիւանդութեանց

Ցիւրեօյ բժիշկը որ 15 տարի յարատեւ պաշտօնավարած է Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւններու մասնաւորապէս զբաղած էր, և որ հինգ տարիէ չափ ալ Եւրոպայի ամէն կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմագ գարու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոնճէգալու Միրզճեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատներ։ 50—27

ՏԱՐՐԱԼՈՒԾՄԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս տարրալուծման ենթարկելով նմուշ մը, որ կը բովանդակէր 500 կրամնոց շիշի մը ձէթ, որ իր վրայի էթիքէթը հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէր։ «Զտուած և մաքրուած թրքական ձէթ, Նիքօլաքի Բարաաօղլու հասցէ Եաղ Իսքէլէսի, Պոլիս. Նօ. 29»։

Նախ և առաջ սկսայ փորձեր ընել որոշելու համար անոր բնագիտական յատկութիւնները. գոյնը՝ դեղին կանաչի զարնող, անխառն, թափանցիկ, անհոտ և անուշահամ. թեթեւ մը հոսուն է։ Զէրօէն քանի մը աստիճան վեր կը բիւրեղանայ։ Ալքօլի մէջ կը լուծուի։ 55 վայրկենի մէջ հաստատուն վիճակի կը վերածուի։ Խտութիւնը 0,9168։ Կլարօմէթրի աստիճանը 49.50։

Այս փորձերուն ձեռնարկեցինք Գուտէի և Պատայօ դռնիթեանց համաձայն։ Եւ հաստատեցինք թէ այս իւղը կը ներկայացնէ անխարդախ, զուտ իւղի մը յատկութիւնները։

Բաղադրութիւնն է. — Մարկառին՝ 28 առ հարիւր. Օլէին՝ 72 առ հարիւր։

Եզրակացութիւն. — Վերոյիշեալ գիտական խուզարկութեանց արդիւնքին համաձայն կը յայտարարեմ թէ, Ն. Բարաաօղլուի վաճառատան մէջ վերոյիշեալ մաքրայով և էթիքէթով ծախուած ձէթը առաջին կարգի անուշ մըն է հանրածանօթ գիտութեան և առողջապահութեան։ Վերլուծած ձէթի նմուշին մնացեալ մասը կնքելով ղրկեցի Գ. Ն. Բարաաօղլուին, որպէս զի ցոյց տայ հաճախորդներուն։

ՏՐ. ՄԱՆՆԻ

Այս ընտիր ձիթաիւղը թիթեղեայ գոց տուփերու մէջ կը ծախուի իր նախկին գնովը՝ այսինքն օխան 8 ղրուշի։ Կը գտնուի ամէն մեծ նպարավաճառներու քով և կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը իբրեւ առողջապահիկ իւղ։ 10—5

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ
ՊԵՉԻՐ ԵԱՂԸ

Տեղական արտադրութիւն ըլլալով անարատ և անխառնուրդ պեչիր եաղը կը ծախուի, Պոլիս, Այազմա Համամ 69 թիւ Եաղճը օղլու և Քալայճը օղլու խանութները. ինչպէս նաեւ Պէշիկթաշ, Թրամուէյի ճամբուն վրայ 78 թիւ Եաղճը օղլու և ընկ. խանութը։ Իւղերը կը պատրաստուին Սելանիկ Ալբերի կողմը մասնաւոր գործարանի մը մէջ։ Ոսկի մը պարգեւ պիտի տրուի անոր որ քարրալուծմամբ այն իւղը՝ օտար նիւթեր գտնէ հոն, նոյն իսկ քիչ քանակութեամբ։ Նոյն տեղերը ծախուած իւղը ուրիշ տեղ ծախուածներէն թէ՛ ընտիր է և թէ աժան է։ Թէ՛ մեծաքանակ և թէ փոքրաքանակ վաճառումներ կը կատարէ։ Ուշադրութիւն ընելու է թիթեղեայ տուփերուն վրայ փրինտաններուն ձեռագիր ստորագրութեան։ 50—24

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ ԵՒ ՊԵՐՃՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ՚ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղեցիկ ու «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը պատրաստուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ զարդարուած մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նաեւ հարսի կէօլանտ, քօղ, քօղի անուակ, զարդարուած կօշիկ, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ձամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանճօ խանի տակ, թիւ 86 42—50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԶԻՄՆԵԱԼ
ՎՍԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի Խան ե կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի՝ Եէնի Ճամիի հրապարակ.	Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սառօք և Ռօտիգի, ՚էյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու թիւ 10.	Ղալաթիա, Մ. Էգիէն Գրէմէզի, Թէվէքքիւլ խան.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, Կայարանի հրապարակ.	Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆէնտի Շուկայի հրապարակ.	Շիշլի, Մ. Ե. Ռուսէ,
Գաղըգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մոտա ճառուղի.	Պէօյիւքտէրէ, ճառուղի, թիւ 137. Մեծ Կղզի, Ըէսուլ էֆէնտի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարշի.	Բ. Սոմմարիվա, Բէնտրիզ. Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրգաղը խան թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 19—50

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՈՒՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 1903	ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903
1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ	510,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Ցամաքային Եւրոպիոյ ամենէն զօր ընկերութիւնն է

Անմրցելի ԹԱՐԻՖԱՆԵՐ զուգակից Ապագայի Ապահովագրութեանց

ԱՐԳԱՍԻՔ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇԱԳԵՆԱՒՐ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԵԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չորաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն մէկ ՖՐԱՆՔՈՎ և վճարելի միմիայն մէկ անգամուան համար (որ կ՚ընէ 52 ֆրանք) ապահովագրուած կ՚ըլլայ 10,000 Ֆր. մահուան պարագային. 15,000 Ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեանս ընդհանուր Տ՚ ՈՒՐ ԿՈՒՅՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ի Պոլիս = ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ. ԳԵՐՄ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

Պոլիս Գարըրճըօղլու խան թիւ 45 եւ 45 նիշ

50—5

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զատ առնգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, գերձակները ու կօշկակարները Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցորդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ առացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34 կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

Կեդրոններէն զատ ընդունելու համար բոլոր նոյն ապրանքին ընկեր է

ԲԵՐԱ	Շիտակ Ճամբայ. Պօ-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին
	Շիտակ Ճամբայ. Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ	Սինկէր խան Թիւնէլին առեւ։
	Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ	Սուլթան Համամ թիւ 2։
	Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 36։
ՍԿԻՒՏԱՐ	Չարշը Պոյու թիւ 120։ 14—50

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Հանրածանօթ մասնագէտ Վեներական ու ծննդամիզային ախտերու

Վերադարձած եւրոպական ճամբորդութենէն կը շարունակէ յաճախորդները ընդունիլ Բերա, Մեծ փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոցի անկիւնը, թիւ 4։ 22 -50

ԳԻՏՑԱՄ ԵՂԻՔ
ՏՐ. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ

փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմ մօտ) Թալիմ-Պաշը թիւ 9։ Հոն կ՚ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։ 50 39

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ